

naša luč

1981

3

leto 30

slovenska pratika

POSTNI ČAS

Pustna razposajenost mora odnehati na pepelnico, ob začetku štiridesetdanskega posta: umakniti se mora resni spokornosti. Krščanski duh usmerja vernike spet v premišljevanje skrivnosti odrešenja in v pripravo na ponovno veselje velike noči.

Pisatelj Finžgar je post pod konec prejšnjega stoletja takole opisal: »Ko je polnočni zvon oznanil pepelnico, tedaj je bilo konec vsake mesne jedi do velike noči. Ves post nismo užili ne koščka mesa ne kanc masti in vendar je bilo toliko vselega zdravja po družinah.«

Ta duh je vladal pri nas vsaj na deželi do nedavnega. Belilo se je samo z oljem in maslom. Na pepelnico so sploh pobrali vilice in nože in jih shranili do velikonočnega jutra.

Ljudje so jedli navadno le dvakrat na dan, okoli enajstih dopoldne in proti večeru. Zajtrka ni bilo. Ob petkih in tudi ob sredah si ponekod niti tako skromne hrane niso privoščili, ampak so jedli samo mlečno hrano. Ponekod so vernejši ljudje prebili ves post ob samem kruhu in vodi.

Zatajevanje je obsegalo tudi pijačo. V vinskih krajih mnogokje še danes vsaj ob petkih ne pijejo vina.

Počitek je nastopil tudi za godce: strune so odvili in »škant« obesili na steno, tudi »mehovi« so romali na polico in tam obmirovali do konca posta, prav tako citre.

Moški so v postnem času opuščali kajenje. Na pustni večer so pokadili zadnjo čedro tobaka, pipo iztrkali, potem pa vse skupaj, mehur, pipo in kresilo, spravili na polico in si ves post niso privoščili niti enega dima.

Cerkev je v postu uvažala tudi različne, času primerne pobožnosti, ki so se deloma ohranile do današnjih dni. Zatajevanje vseh vrst, to je le ena zahteva postnega časa; druga pa je obilnejša molitev in premišljevanje Kristusovega trpljenja.

Verniki so hodili včasih v postu vsak dan k maši.

Zelo stara postna pobožnost v domači hiši je molitev žalostnega dela rožnega venca. Skoraj povsod so ga molili in obenem peli, tako v jutranjem mraku kot v večerni temi.

Po vsem Slovenskem je znana z majhnimi spremembami tale pesem:

*O duša, pojdi z mano,
z menoj na božjo pot,
na božjo pot na goro,
na goro visoko!
Tam videla boš, duša ti,
kaj Jezus naš za nas trpi.*

Iz premišljevanja Kristusovega trpljenja so nastali pri nas prvi križevi poti. Tem so se počasi pridružile še danes ohranjene skupine Kalvarije na prostem, kapelice božjega groba, tu in tam pa še svete stopnice (»svete štenge«), to je posnetek tistih 28 stopnic pred Pilatovo palačo v Jeruzalemu, vrh katerih je Pilat pokazal judovski množici razbičane ga Kristusa. V postu so verniki radi

obiskovali tudi času primerne božje poti ali cerkve.

PRVO DELO

Ko se zima poslavlja, se začenja na polju in po vrtovih prvo pomladansko delo. Ponekod verni pokropijo na kvačno soboto v postu vse polje, vinograde, travnike in gozd, tudi hišo in hleve z blagoslovljeno vodo, drugod gospodar pokadi plug z blagoslovljenim kadilom, v prvo brazdo pa vrže blagoslovljeno šibo in jo podorje.

Ko gre živina prvič iz hleva, jo po vseh naših krajih pokropijo z blagoslovljeno vodo in naredijo pred njo križ z blagoslovljeno šibo.

Na Štajerskem in Koroškem hodi jo gospodarji ob nedeljskih jutrih pred mašo po svojih njivah in z rožnim vencem v rokah potihem molijo za letino.

SREDPOSTNA SREDA

Sreda po četrti postni nedelji se imenuje sredpostna sreda. Ime samo pove, da je tedaj sredina posta. Ljudje so si ta dan post malo olajšali in si privoščili celó nekaj zabave.

Po vsem Slovenskem je znano, da na sredpostno sredo »babo žagajo«. »Baba« je poosebljenje postnega časa, ki je prinesel pritrgovanje in zatajevanje. Zdaj ljudska razposajenost z veseljem to »babo« prežaga in s tem pokaže, da je pol posta mimo, hkrati se pa maščuje nad neprijetno stanko. Dandanes je »žaganje babe« le še šaljiva govoriča, potegavščina za otroke in lahkovrneže.

POSTNI SVETNIKI

Najbolj češčeni postni svetniki so bili včasih štirideset mučencev (10. marca — »Če štirideset mučnikov dan ni lepo, tudi štirideset dni potem ne bo.«), Gregorjevo (12. marca — Ta dan se ptički ženijo.), Jožefovo (19. marca) in pomladanska Marija (25. marca).

Niko Kuret:

PRAZNIČNO LETO SLOVENCEV

*Slika na naslovni strani:
Ob Ljubljani*

mesečnik
za slovence
na tujem

marec 1981

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogo-
jena zaradi neenakih
poštnin v posameznih
državah in različnih de-
viznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava »Naše
luči«.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

Pri srečanju z vodjem poljskih neodvisnih sindikatov Waleso je PA-
PEŽ pokazal vzajemnost s temi sindikati. Prvič je obširno zavzel stali-
šče do dogodkov na Poljskem. Med drugim je dejal:

»Razveselil sem se novice, da je bil neodvisni sindikat Solidarność
priznan in je kot organizacija dobil dovoljenje za dejavnosti, ki mu gre-
do. Ustanovitev neodvisnega sindikata je zelo pomemben dogodek. Je
priča odkrite pripravljenosti vseh delovnih ljudi na Poljskem, da vzajem-
no prevzamejo odgovornost za dostojanstvo in uspešnost dela na mno-
gih in različnih delovnih področjih v naši domovini.

Kot na dlani je, da imajo ljudje, ki opravljajo določeno delo, pravico,
da se v prid svojega dela svobodno združujejo in tako zagotovijo vse ti-
ste vrednote, katerim naj delo rabi. Gre za eno osnovnih pravic osebe,
za pravico človeka kot osebkja svojega dela.

V prid miru in mednarodnemu pravnemu redu je, da Poljska to pravi-
co polno uživa. Svetovno javno mnenje je prepričano o upravičenosti
takšnega gledanja.«

Papeževa solidarnost s Solidarnoščjo je naletela pri mednarodnih
opazovalcih na odobravanje, pa obenem na nemajhno začudenje, saj
utegnejo neodvisni sindikati na Poljskem biti znamenje velikih dogod-
kov v prihodnosti. Vsekakor so ti sindikati nezaupnica poljski KP (ki se
izdaja za avantgardo delavskega razreda, pa so si morali delavci za do-
sego svojih pravic ustanoviti neodvisne sindikate), nekakšna država v
državi (deset milijonov organiziranih delavcev lahko spravi s stavko re-
žim vsak čas na kolena) in prvi močnejši ris v totalitarni zid (če je ta ris
nepopravljiv, se lahko samo še veča).

Ob DOGODKIH NA POLJSKEM je münchenski dnevnik Süddeutsche
Zeitung (10. feb.) zapisal tudi tele misli:

Ne razumemo sovjetskih člankarjev, ki skušajo te dni pojasnjevati, da
je vse, kar se nam javlja kot TERORIZEM, dejansko zgodovinski razvoj,
na katerega nima ne Amerika ne Sovjetska zveza vpliva. Z drugimi be-
sedami: orožja s tako neruskim imenom, kot je Kalašnikov, ni, in strel-
ne naprave v tretjem svetu, katerim so dodana navodila za uporabo v
cirilici, je priskrbela zgodovina, ki je vendar ni moč zadržati. In mnogi
Babraki Karmali, ki so se dali poučiti, kako je dejanskemu zgodovinske-
mu razvoju mogoče priskočiti malce na pomoč, niso bili nikakor izučeni
v Sovjetski zvezi, marveč v paradizu delavcev in kmetov, ki se, kot zna-
no, ne nahaja v Sovjetski zvezi, temveč v izmišljenem svetu.

Poljska nas uči, da je sposoben premagati razredni boj med delavci
in kmeti le komunizem: v 35 letih svoje oblasti proti njihovi volji je
poljske delavce in kmete končno združil. Ko so si delavci v Gdanskem
izstavkali neodvisne sindikate, so jim mali poljski kmetje prinašali kruh,
meso, maslo in klobase. Sedaj pa, ko hočejo zasebni kmetje svoj sindi-
kat, stavkajo zanje industrijski delavci. Sedanji učni predmet v realnem
socializmu se imenuje solidarnost.

ČAS KURENTOV PRIHAJA — V domovini kurentije, v Mačkovcih, pa tudi drugod po Ptujskem in Dravskem polju, so fantje že v začetku februarja začeli iskati pustne kožuhe in lepšati maske. Godci, pevci in plesalci so se tudi že pokazali in na raznih prireditvah razgrelili veselja potrebne prijatelje kurentovanja. Ljubitelji dobre pijače in jedače pa so prišli na svoj račun na kmečkem »gostovanju« v Narodnem domu v Ptuj.

DOLGA IN OSTRÁ ZIMA POŠKO-DOVALA CESTE — Nizke temperature, zlasti v januarju, so zamrznile zemljo od 90 cm do 100 cm, ponekod pa še globlje. Zato je na cestah zmrznil ne samo zgornji sloj, temveč celo spodnji nosilni cestni sloj. To pa pomeni, da na nekaterih posebno ogroženih delih cestišča lah-

ko pride do porušitve. Na vsak način pa bodo spomladi, ko bo topleje, nekatere ceste podobne luknjičavemu siru. Da bi vsaj malo obvarovali ceste pred škodo, je začela z 19. januarjem veljati omejitev voženj za tiste tovornjake, ki imajo prevelik osni pritisk. Nekateri računajo, da bo letos škoda na cestah znatno večja od lanske, ko so morali za popravilo cest odšteti okoli 98 milijonov dinarjev.

PORABSKI SLOVENCÍ PRVIČ SLAVILI SLOVENSKE NARODNE PRAZNIKE — 9. februarja so se Slovenci, ki živé kot narodna manjšina na jugozahodnem Madžarskem, zbrali v Kulturnem domu v slovenski vasi Stevanovci. Program z recitacijami Prešernovih pesmi in govori so pripravili študentje, porabski Slovenci, ki se izobražujejo na Visoki učiteljski šoli v Szombathelyju.

Na vsak način pa bodo spomladi, ko bo topleje, nekatere ceste podobne luknjičavemu siru. Da bi vsaj malo obvarovali ceste pred škodo, je začela z 19. januarjem veljati omejitev voženj za tiste tovornjake, ki imajo prevelik osni pritisk. Nekateri računajo, da bo letos škoda na cestah znatno večja od lanske, ko so morali za popravilo cest odšteti okoli 98 milijonov dinarjev.

POEZIJA, PESNIKI IN ZGODOVINA — To je bila tema 1. vseslovenskega pesniškega srečanja v Kranju. Stvarno, ne le poetično, so se lotili vprašanj, ki se tičejo poetike, kritike, razlage poezije in celó »bistva« današnjega pesništva. Bili so mnenja, da poezija živi tudi v tem času, času, ki je razglasil in razširil teorije o »koncu umetnosti«. »Samo barbarske družbe ne poznajo umetnosti,« je bilo čuti v nekem govoru. Da pa pesniški rod na Slovenskem ne bo izumrl, je pokazal literarni večer, na katerem je 26 književnih ustvarjalcev prebralo nekaj svojih pesmi.

TREBNJE, razpotegnjeno naselje v dolini Temenice

VEČ JEDILNEGA OLJA IN BOLJŠI IZBOR — napoveduje podjetje »Oljarica« v Britofu pri Kranju. Slab pridelek oljnic in nizke odkupne cene za sončnice so bile vzrok, da je bilo lani na voljo premalo olja. Uvožena soja, ki je nadomestila pri-manjkljaj, pa je dala olju nenava-den priokus. Precej težav so imeli tudi s steklenicami, ki jim jih je večkrat zmanjkalo. Letos bodo kva-liteto olj izboljšali tako, da bodo uporabljali polovico soje in polovi-co semen sončnic. Po njihovem mnenju pa bo problem z jedilnim oljem rešen šele takrat, ko bodo odkupne cene spodbujale kmete za nasad sončnic in oljne repice.

EDINA POLHARSKA ZBIRKA PRI NAS — je v vasici Lipšenj pri Gra-hovem. V 260 let stari kmečki hiši, pokriti s slamo, so člani Polharske-ga društva »Javornik« zbrali različ-ne pasti, skrinje, orodje in opremo, ki so jo v preteklih časih uporabljali polharji. Prikazani so tudi različni načini lova, kot lov »na škrl« in pa »dupljanje«, ki pa sta že v 18. stolet-ju izumrla. Posebna zanimivost pa so pasti z vrezanimi hišnimi znaki. Vsaka hiša je imela svoj znak, ki so ga vrezali na orodja, pohištvo in tu-di na pasti za polhe. Zbirko si je ogledalo že 4000 ljudi.

BIZELJSKO — Mladi kmetovalci so na tekmovanju ekip preizkusili svo-je znanje s področja živinoreje, po-ljedelstva, vinogradništva, varstva rastlin, strojništva in kmetijske za-konodaje. Najboljše se je odrezala skupina iz Artič, ki bo zato zastopa-la domačo občino na tekmovanju v Posavju in na Dolenjskem.

BLAD — Leta 1979 je Geološki za-vod Slovenije začel z vrtanjem in iskanjem termalne tople vode pri Kazini in pred hotelom Park. Že prve vrtnice so odkrile termalno vo-do, ki je imela nekaj manj kot 22 stopinj Celzija. Letos januarja pa so nadaljevali z iskanjem na istem mestu, le da so vrtali globlje. Začeli so tudi z novimi raziskavami v sme-ri proti Festivalni dvorani.

BOHINJ — Nihalki, ki vozi na Vo-gel, so morali zamenjati nosilne vrvi. Dela so se začela 8. januarja, 12. februarja pa je bila žičnica že v pogonu. Bohinjčani pa so v času popravil na žičnici poskrbeli z razni-mi prireditvami na zaledenelem je-zeru, da smučarjem in drugim obi-skovalcem tega kraja ni bilo dolg-čas. Na programu so imeli smu-čarski tek, hitrostno drsanje po je-zeru, sankanje in tekmo s kmečkimi samotežnimi sanmi z Vogarja.

ČRNOMELJ — Rudarji v Kanižarici bodo tudi v prihodnjih 25 letih imeli dovolj dela, ker je zalog premoga v tem belokranjskem rudniku še do-volj. Lani so nakopali okrog 120 ti-soč ton premoga in tako presegli letni delovni načrt za 500 ton. Ta uspeh je tem večji, če upoštevamo težave, ki so jih imeli pri delu. Po-nekod se je v rovih pojavila voda, v nekaterih drugih jaških pa je par-krat prišlo do požara. Da so kljub temu dosegli tako lepe uspehe, pa je zasluga delavcev, ki so kopali premog tudi ob številnih prostih so-botah in nedeljah.

DRAVOGRAD — Ob koncu januarja se je shladilo ne samo v individual-nih hišah, temveč tudi v blokkih. Po-manjkanje kurilnega olja torej tudi Korošcem ni prizaneslo. Dravo-grajsko skladišče »Petrola« je do 22. januarja dobavilo le 327 tisoč li-trov kurilnega olja, ki so ga dobili le hišni sveti in industrija, ne pa po-samezni potrošniki. Ti so dobili ku-rično olje le na bencinskih črpalkah, kjer so jim ga natočili le 20 do 30 li-trov.

JURŠINCI — V tem kraju je doma ena najstarejših organiziranih sku-pin slovenskih kmetov. Že leta 1906 je bila namreč ustanovljena Trsni-čarska zadruga, ki je svoje člane poučevala v cepljenju in vzgoji sad-nih sadik. Danes pa ima skupnost trsničarjev in drevesničarjev kar 50 članov. Letos so začeli graditi Za-družni dom, kjer bo poleg društve-nih prostorov tudi vinska klet.

(dalje na strani 9)

Do danes naštejemo nad 30 velikih FILMSKIH ZAMISLI O JEZUSOVEM ŽIVLJENJU. Sem niti ne štejemo Ben-Hura, četudi ima podnaslov »Zgodba o Kristusu«. Nič več kot to, saj so si naši cenzorji skrbno prizadevali, da so iz-rezali vse, kar bi moglo le od-aleč spominjati na Kristusa.

DRUŽINA, Ljubljana, 8. feb. 81/13.

Pogovor med udeleženci seminarja (o verskem tisku v Ljubljani) je znova odkrival nekaj »DRUŽBENIH TRNOV«, ki še vedno bodo. Radijske oddaje z versko vsebino so v Celovcu, Trstu, Rimu in drug-od, torej zunaj naših meja. Zakaj le-teh ni tudi v matični demokratični Sloveniji? Zade-va postaja aktualnejša, ko pomislimo na to, da je od mi-lijon devetsto tisoč Sloven-cev približno milijon sedem-sto tisoč katoličanov. Ni pre-pričljiv kajpada refren za mnogoobraznimi pojasnjeval-nimi odgovori, češ ne bomo dovolili Cerkev, da po radiu in televiziji dela zase propagan-do.

Najbolj zaskrbljujoče pa je morda vprašanje slovenske-ga jezika. Lepota besede ni nekaj postranskega. Pred-vsem evangelijska beseda mora zaživeti v pristni bese-di. »Nekdaj so duhovniki ob-vladali materinščino, danes pa je takih vedno manj. Tudi pisci vedno manj obvladajo materin jezik, korektorji in lektorji pa opravljajo svoje delo z levo roko, na hitro in površno« (Žveglič).

Tako postaja v našem pro-storu in času tudi jezik (po-leg alkoholizma, samomorov in drugega) nacionalni pro-blem.

DRUŽINA, Ljubljana, 8. feb. 81/13.

slovenski kristjani — bodimo ena družina!

**odpravljajmo, kar
škodi celoti slovenske
cerkve!**

Ta članek želi biti razmišljanje o
nujni enotnosti cerkvenega čutenja,
verskega življenja in pastoralnega
delovanja slovenskih kristjanov,
predvsem katoličanov.

SLOVENSKA CERKEV

Krščanska vera, Cerkev, je pred-
vsem in najprej božji dar, božji klic
in odgovor milosti, delo svetega Du-
ha, Kristus v svetu. Zato ni omeje-
na na narodnost, stan ali sloj, ampak
je po vsem svojem bistvu ve-
soljna.

Vendar je vera in Cerkev vedno
uresničena v ljudeh in razmerah, ki
so mnogovrstno zgodovinsko, kul-
turno in časovno pogojeni. Narodna

zavest in pripadnost, narodna omi-
ka in zgodovina je gotovo za večino
ljudi najpomembnejša in najlaht-
nejša sestavina njihove duhovne bi-
ti. Obenem pa je vera sama in vse
mnogovrstne oblike njenega življe-
nja in izražanja močan in izrazit
oblikovalec naroda, njegove omike
in zgodovine.

Pri večini vzhodnih krščanskih
narodov, ki so vero sprejeli v prvi
dobi oznanjevanja, se je vera tako
zrasla z narodno omiko, da je najiz-
razitejše vezala in ohranjala narod
kot celoto.

Dediča tega čutenja in mišljenja
sta bila sveta brata Ciril in Metod.
Njuno poslanstvo je bilo tudi gradi-
tev takšne Kristusove Cerkve, ki
ima bogoslužje v narodnem jeziku,
izobraževanje, šole, knjige v doma-
čem jeziku, in tudi voditelje Cerkve
iz domačega ljudstva. Oblikovala
sta Cerkev med Slovani, ki bi bila
izrazito slovanska Cerkev. To so
njuni učenci zvesto nadaljevali pri
vseh slovanskih narodih.

Skoraj vsi kristjani v Sloveniji
smo po narodni zavesti in pripadno-
sti Slovenci. Bogoslužje povsod, z
najmanjšimi izjemami, v slovenšči-
ni. Vodstvo Cerkve je slovensko. In
vse cerkvene ustanove imajo slo-
venski značaj.

To pa nam nalaga mnogotere
dolžnosti.

NAŠE ZNAČILNOSTI

Narod ima svoj značaj, značajske
značilnosti, velike in tudi manjše,
lepe in tudi slabše, izrazitejše in tu-
di bolj prikritke.

Slovenci smo ponosni na svoj na-
rodni značaj, na svojo narodno omi-
ko in svojo domovino. To je zlito v
eno in nas predstavlja pred nami
samimi in pred svetom. Slovenska
delavnost, podjetnost, zanesljivost,
natančnost, varčnost, skrbnost,
snažnost in temu podobno se še ni
izgubilo ob sodobnem izravnavanju
kulture. Vendar lahko naše značaj-
ske lastnosti prerastejo tudi v manj
lepo zavirljivost, prepirljivost, oz-

kvas zemlje

● Ko je vodja poljskih neodvis-
nih sindikatov Solidarnost WA-
LESA obiskal sredi januarja pa-
peža, je rekel, da zanimajo nje-
ga in njegove delavce le člove-
kove pravice, med katerimi je tu-
di pravica do vere in do svobod-
nega izpovedovanja le-té. »Teh
resnic smo se naučili od tebe,«
je dejal papežu, »in od Cerkve,

in bodo naše vodilo, čeprav smo
sindikat. Kot sindikat nas bosta
vodili pravičnost in preudarnost.
Kadar bo potrebno, bomo poma-
gali graditi tudi nove cerkve za
naše otroke in za nas same. Ve-
mo namreč: kadar smo v naši
zgodovini imeli za svojo kraljico
Marijo, Kraljico Poljske, je šlo
vse po sreči.»

● Novi severnoameriški pred-
sednik REAGAN je po veri prez-
biterijanec. Prezbitrijanci so
pristaši švicarskega reformator-
ja Calvina. V ZDA jih je tri milio-
ne. Reagan odločno nasprotuje
splavu in napoveduje boj porno-
grafiji. Zavzema se za obvezno

jutranjo molitev v šoli. Američa-
ni vidijo v njem človeka, ki bo
poskrbel za »nравno zdravje«
v ameriškem javnem življenju.

● Papež je sprejel 150 članov
DRUŠTVA TUJIH ČASNIKAR-
JEV, ki delajo v Italiji. Pri tem je
izrazil željo, da bi dobre novice
krožile po vsem svetu brez izje-
me in brez enostranskega prika-
zovanja. Časnikarje je pozval,
naj bodo na mednarodni ravni
branilci in zagovorniki svobode.
Navedel je besede papeža Pavla
VI.: »Povsod pozorno branite
pravice in resnično svobodo lju-
di, ne da bi se zapletali v delna
zapostavljanja, kakor je žal v ne-

kosrčnost in pravo drobnjakarstvo na škodo skupnosti in celote. Vse to se odraža kdaj tudi v našem cerkvenem življenju in delu.

Zaznamovani smo tudi od zgodovine. Ni nam bila naklonjena. Nikoli nismo imeli takšne svoje države, ki bi obsegala vse sedanje slovensko ozemlje. Nikoli se nobena naša država ali večja pokrajina ni mogla tako zelo razviti, da bi oblikovala veliko, bogato in močno središče, ki bi vse s svojo duhovno močjo pritegovalo k sebi.

V okviru habsburške monarhije smo bili razkosani v razne njene vojvodine, kar, žal, še danes mnogim ljudem, tudi cerkvenim, izrazito določa duhovno obzorje in utrip srca. Seme tisočletnega tlačitelja še vedno znova požene klice, zaudarja po ozračju in rodi grenke sadove.

Enako nas je močno prizadelo latinsko mednarodno izročilo. Malo smo imeli slovenskih škofov, še manj so se mogli uveljaviti kot cerkveni voditelji slovenske Cerkve, saj nikoli nismo bili v sklopu ene cerkvene pokrajine, pod vodstvom velike in svetniške osebnosti. Zato nismo dolgo časa dobili najvažnejših cerkvenih narodnih ustanov, kot so jih imeli večji narodi. Zavest naših voditeljev in vernikov je bila zamejena s škofijskimi mejami, tam pa je bil slovenski človek večinoma obrobnege pomena.

Koliko je še drugih dejavnikov, ki rodijo ali pospešujejo razne pretirane samosvojosti, nasprotja na škodo celote slovenske Cerkve, je nemogoče naštevati.

Čas je, da prerastemo svojo majhnost in začnemo vse cerkveno življenje in delo načrtovati, ocenjevati in graditi iz širših pogledov, prvenstveno pa iz celote slovenske Cerkve.

VELIKE STVARI ZRASTEJO IZ MALIH

Ves resnični napredek je hvalnica Bogu. Vernemu človeku je to najmočnejša spodbuda za vsakršno kulturno delo na vseh neštetih področjih človeškega udejstvovanja. Ali naj v tej veličastni himni snovi in tisočglasne viže slovenske Cerkve duha slabotno donijo? Katere verno srce to želi in prenese? In kdo se ni pripravljen podrediti resnični ubranosti?

Morda nas je res nekoliko omrežila in omrtvila znana krilatica, da je vera zasebna stvar. Gotovo, človekova vernost ali nevernost je njegova osebna stvar, saj ga nihče ne more — ne samo ne sme — res ne more prisiliti. Lahko ga z raznimi triki, vabami, grožnjami, podkupovanjem ali obljubami mamiš ali siliš v to ali ono smer, kar je krivično, nečloveško in umazano delo, pa naj

bodo v ozadju še tako veliki ideali; duh in srce sta še vedno svobodna.

Toda vrzimo vse versko iz katere koli kulture, kaj ljudem še ostane? Ob tem se je potrebno zamisliti!

Kot ne more nič uiti človekovi npravnosti ali nenravnosti, tako je končno v vsakem človeškem življenju sled njegovega globljega prepričanja. Vera in Cerkev mora biti ne samo v službi osebnega zveličanja, ampak zavestno v službi duhovnega zdravlja vsega naroda. To je bistveni del naše človečnosti in stvarnosti.

Slovenec danes prav posebej potrebuje našega slovenskega krščanskega pričevanja. To je pa mogoče pametno in uspešno reševati le z vseslovensko cerkveno zavestjo in

(dalje na str. 31)

katerih sodobnih političnih sistemih.

● Na običajnem MOLITVENEM SREČANJU, združenim z obedom, ki ga je v začetku februarja priredil ameriški predsednik Reagan za visoke uradnike v ameriški upravi, člane parlamenta in diplomatskega zbora, je sodelovalo okrog 3000 ljudi. Ob tej priložnosti je Reagan izjavil, da bi brez božje pomoči ne mogel sprejeti težav, ki ga čakajo v prihodnjih letih. Navzoči so zbrano prisluhnili svetopisemskemu besedilu, da se je treba izogibati uporabi sile, spoštovati Kristusov nauk o miroljubnem

sožitju in se navzeti njegovega duha ljubezni, krotkosti in strpnosti.

● Novi PARIŠKI NADŠKOF Lustiger je po rodu poljski Jud. Njegovi starši so pribežali pred nacizmom v Pariz. Tam je bil on rojen. V mladih letih se je spreobrnul iz judovstva v katolicizem. Leta 1954 je postal duhovnik. Kasneje je končal na sorbonski univerzi v Parizu še književnost in modroslovje. Leta 1979 je postal škof v Orleansu. Novi nadškof je izjavil, da s sprejetjem krščanstva ni zanikal judovstva, marveč ga samo dopolnil.

● Ko so pred kratkim NA MADŽARSKEM slavili tisočletnico rojstva benediktinca sv. Gerharda, ki je vzgajal sina kralja sv. Štefana, je prebral kardinal Casaroli v stolnici v Esztergomu papežovo pismo. V njem je papež pozval madžarske vernike, naj pogumno pričujejo za svojo vero. Čeprav je današnja družba usmerjena na stalno rast gospodarske proizvodnje, ne sme postati sužnja tega početja, marveč mora najti posluš tudi za naravne in duhovne vrednote. Na Madžarskem je še osem katoliških srednjih šol, ki imajo 3200 dijakov.

gotovo vas
zanimajo,
kako se imajo
naši rojaki
po Evropi

slovinci v belgiji

Nacionalnega delegata za Slovence v Belgiji g. Vinka Žaklja smo naprosili, naj nam odgovori na vprašanja o slovenskih vernikih v Belgiji. Tu so naša vprašanja in njegovi odgovori:

● Ali so Slovenci v Belgiji izseljenci ali zdomci?

Vsi so izseljenci, to je, nihče od njih ni tu na začasnem delu, ampak vsi so se tu naselili za stalno.

● Kaj so »belgijski« Slovenci po poklicu?

Starejši so bili rudarji. Med mlajšimi so rudarji le redki. Mnogi so tovarniški delavci. Imamo nekaj dobrih trgovcev in gostincev. Zelo se množe akademski poklici.

V Belgiji je SLOVENCEV okrog 3000. Glavni naselitveni otoki so predvsem področja bivših ali še delujočih rudnikov: Limburg, okolica Liegea, Charleroi z okolico, Borinage z Monsom in Bruselj z okolico.

● Kakšna je Vaša dušnopastirska mreža oziroma povezovanje rojakov?

Mesečne božje službe so na sedmih krajih, v zahodni Belgiji pa imajo poleg tega še postne pobožnosti in šmarnice.

Za splošno povezavo služi odlično Naša luč, ki prihaja v Belgijo v 350 izvodih. Za krajevno obveščanje in osveščanje tiskamo v vzhodni Belgiji že 29. leto dvomesečnik Bakla, v zahodni Belgiji pa izdajajo že 18. leto mesečnik Med nami.

● Katere so Vaše glavne prireditve?

V vzhodni Belgiji je glavna vsakoletna narodnoprosvetna prireditev Slovenski dan, ki ga že dve desetletji pripravlja »Slomškova« skupnost; ta ima mešani in moški zbor, folklorno plesno skupino Vesela mladina in slovensko šolo. V zahodni Belgiji je pa že od leta 1954 običajna slovenska prireditev s prosvetnozabavnim programom za 1. maj; od leta 1974 pripravlja to srečanje Zveza slovenskih kulturnih delavcev iz Charleroi.

Druga redna slovenska srečanja po Belgiji so še: materinski in očetovski dnevi, vinske trgatve, novembrske prireditve, miklavževanja, božičnice in silvestrovanja. Občasno imamo nastope bratskih skupin od drugod, kot npr. moškega pevskega zbora Mirko Filej in ansambla Lojze Hlade iz Gorice (po veliki noči 1980). Slomškov pevski zbor je lani nastopil petkrat pred belgijskim občinstvom.

● Kako ste povezani s Cerkvijo v matični domovini?

Iz Slovenije dobivamo Družino, Ognjišče in Mavrico (to so v zahodni Belgiji zamenjali s Pastirčkom iz

Število Slovencev v Belgiji na splošno pada. Kjer so pa bolj strnjeno naseljeni in je slovensko društveno, prosvetno in versko življenje možno, število Slovencev zaradi naravnega prirastka vsaj začasno narašča.

Gorice, ker se jim zdi pretežka). Naj tu omenim še to, da prihaja k nam iz Celovca vsako leto po sto zbirk mohorjev.

Od slovenskih škofov so nas obiskali: dvakrat škof Rožman, dvakrat škof Lenič, enkrat pa škof Grmič.

● Kako skušate ohranjati med rojaki vero in slovenstvo?

Vse naše delo v Gospodovem »kamnolomu« je namenjeno ohranjanju in rasti vere in slovenstva. Naj ob tem pripomnim nekaj stvari:

Versko življenje teži za tem, da se tudi na zunaj izrazi. V verskem življenju ostane človek »učilovečen« bitje, ki se mora izraziti, da se polno uresniči. Svoj verski pogled na svet vtisne v obredna in bogočastna dejanja, spomenike, umetniška dela, svetišča, svete podobe, slike in tudi v ravno ravnanje. Zgodovina civilizacij nas uči, da je kultura zaznamovala bolj kot kaj drugega vera. Vsa stara grška kultura je izražena v njenih svetiščih, srednji vek v evropskih katedralah, islam v mošejah.

Tako je tudi pri Slovencih. Slovenec je izrazil svojo vero v stoterih predmetih, ki danes sestavljajo slovensko zakladnico. To so bele cerkvice, znamenja na križpotjih, starodavni zapisi, prve knjige, glasbene skladbe, slike, kipi itd. Odpravimo te kulturne spomenike vernosti naših prednikov, kaj nam še ostane? Naša vera in slovenstvo ter njegove vrednote so že tisoč let tesno povezani. Tega dejstva niti borbeni ateisti ne morejo zanikati.

To velja tudi za izseljenstvo. Odpišimo, kar so naredili verni kristjani skupaj s svojimi duhovniki, kaj nam ostane? Zelo zelo malo. Kdor se poživlja na Boga, se bo brž poživjal tudi na slovenstvo. Iskal si bo učinkovitejše opore, ljubezen do slovenstva mu bo premalo donosna. Izjeme so redke.

Vera ni potemtakem prav nič »zasebna zadeva«. Vsaka družba, ki spoštuje sama sebe in ki priznava pravice človekovega dostojanstva, mora dati veri tisto mesto, ki ji po njeni naravi pripada.

Kar smo ugotovili za preteklost,

G. VINKO ŽAKELJ se je rodil 14. marca 1918 v Št. Joštu nad Horjulom. Klasično gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 1945 v Krki v Avstriji. Na univerzi v Louvainu je končal sociologijo. Izselski duhovnik je od začetka leta 1948: za slovenskega dušnega pastirja v Belgiji in Holandiji se je »navstavil« na željo ljudi kar sam... 25 let je bil tudi dušni pastir za Hrvate v vzhodni Belgiji. Pred 30 leti je bil med ustanovitelji Naše luči, 12 let je pisal zanjo uvodnike. Kakšnih 20 let deluje med počitnicami na Višarjah kot duhovnik in kot... fotograf.

bo veljalo še bolj za prihodnost. Vera in svet, vera in skrb za svet sta vedno tesneje povezani. Vedno bolj smo si namreč svesti, da prav v krščanski zavzetosti za svet, za naše brate, tudi za slovenske brate, srečujemo Boga in prispevamo k blaginji človeštva. K tej zavzetosti so poklicani vsi kristjani, tudi slovenski kristjani v izseljenstvu.

Toda to poslanstvo je zahtevno. Vabi nas, da se prebudimo iz svoje otopelosti in trpnosti. Spremeniti moramo svoje individualistično, va-

se zaprto mišljenje in se odpreti za svet in njegova vprašanja. Da bomo ta vprašanja uvideli in občutili — mnogi, na žalost, v svoji otopelosti ničesar ne vidijo — si moramo privzgojiti oster čut za resnico, pravico in svobodo. Evangelij nam brani reči: »Kaj me to briga, to ni moja stvar!« Evangelij nas vabi k velikodušnosti, uči nas soodgovornosti za usodo bratov in še posebno za usodo našega človeka v tujini, v matični domovini in v zamejstvu. Brez tega uvida bi našim božjim službam manjkalo nekaj zelo važnega.

Ne naveličajmo se opozarjati na krščansko sporočilo, da je resnična ljubezen do Boga neločljiva od skrbi za bližnjega.

● S kakšnimi težavami se srečuje pri svojem delu?

Velike težave predstavlja razkropjenost naših ljudi. A to ni najhujše. Najtežje je, spraviti pravkar omenjene misli bolj množično v življenje. Tudi dobri ljudje le počasi, po kapljicah spreminjajo svoje mišljenje. Sicer pa, ali ni bilo vedno tako, tudi v Kristusovem času?

● Kaj pa največji uspehi oziroma veselja?

Kljub vsem težavam napredujemo. Po kapljicah. Vedno več je zanesljivih sodelavcev. Vedno več pevcev. Na Slovenskem dnevu je vsako leto nekaj novih, ki ostajajo zvesti. To veselo dejstvo je po neki velikonočni procesiji v Holandiji posrečeno izrazil g. Kozole: »Čudno, vedno manj nas je, procesija je pa vsako leto daljša.« To je res tolažljivo. Misli o sodelovanju, vzajemnosti in soodgovornosti le niso padale čisto v prazno. Iskrena hvala vsem!

● In pogled v prihodnost?

Tudi v prihodnosti nas čaka delo, boji, razočaranja, pa tudi uspehi in zadoščenja. Bodimo zvesti veri in slovenstvu, s čutom odgovornosti prisluhnimo današnjemu svetu, glejmo, da se bodo naše teorije skladale s stvarnostjo, pa bomo na svojem področju še naprej uspešno vršili svoje poslanstvo kot ljudje, kot kristjani in kot Slovenci.

BELGIJA meri 30.513 km² in ima 10 milijonov prebivalcev. Je dedna kraljevina z ljudskim predstavništvom (senat in parlament). Ima 9 provinc in 4 velika mesta, glavno mesto je Bruselj.

Južni in jugovzhodni del je gričevnat, deloma hribovit; na njega severnem obrobju so premogovna področja in železova ruda. Srednji del je rodovitno gričevje. Na severozahodu je obalno področje, deloma peščen višji sušnejši svet, deloma rodovitne nižine.

Belgija ima milo, vlažno oceansko podnebje, srednjeevropsko živalstvo in rastlinstvo.

Okrog 60% je Flamcev, 39% Valoncev, 1% Nemcev.

Vera je katoliška, nekaj je protestantov.

G. KAZIMIR GABERC je bil rojen 25. februarja 1927 v Ljubljani. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Ljubljani. Kot dijak je bil član Katoliške akcije. Po letu 1945 je študiral modroslovje v Italiji, bogoslovje pa v Španiji (Barcelona). Tam je bil 1954 posvečen v duhovnika. Več let je bil profesor na tehničnih šolah v Španiji (Barcelona, Pamplona) in Argentini (Buenos Aires). Na željo škofa Rožmana je prišel 1960 v Charleroi. Tam deluje ves ta čas kot slovenski dušni pastir.

buditeljica ljubezni

Mali, ljubki otrok je že človek. To se pravi, da ima delež pri usodi človeka: pri njegovi veličini in njegovi krivdi.

Tako je novorojenček že krepak »sebičnež«, čeprav za svoj »jaz« še čisto nič ne ve. Vodijo ga le naravni nagoni — lakota, žeja, spanje. Neznani svet okoli sebe prisili, da mu služi: z glasnim jokom izraža svojo življenjsko stisko.

Toda dojenček je tudi v drugem pogledu že človek: v njegovo bitje je položeno hrepenenje, da bi ljubil in bil ljubljen. Potrebuje drugega, da bo prav in docela to, kar v jedru že je, človek.

Prav mati je tista, ki otroka vodi od naravne, v »jaz« osredotočene navezanosti, v človeškost.

Prvič, ko otrokove naravne gone utiša. Ganiljivo je videti, kako zelo sta si tudi po rojstvu otrokovo in materino telo blizu: v materinih prsih je pripravljena natančna hrana, ki jo malo telo lahko prenese. Na materinih prsih se konča otrokovo kričanje.

Drugo pa je, voditi dojenčka, zaprtega v svoj »jaz« k »ti«. Prvi, najvažnejši »ti« je v otrokovem življenju ravno mati. Od prvih dni življenja se dogaja nekaj izredno važnega: mati steguje svoje roke k otroku in ga privija k sebi, k prvemu »ti«, ki hoče z otrokovim »jaz« sestavljati prvi »midva«. S tem, da daje otroku to, kar ta tako nujno potrebuje, otročička opozarja na svoje toplo bitje.

Mati postane tako buditeljica ljubezni s tem, da sama ljubi s podarjajočo se ljubeznijo matere.

Iz knjige: Ernest Ertl, MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

slovenska cerkev

Eno najbolj zapletenih vprašanj, pred katerimi stoji sodobna družina, je prav gotovo njen odnos do sredstev družbenega obveščanja, v prvi vrsti **TELEVIZIJE**.

Marsikje so v stanovanju postavili na častno mesto malika — televizor in vdano prenašajo njegovo tiranstvo. Vsi se mu brez ugovora podreajo. »Zdaj je risanka in ne morem v klet!« — »Dnevnik je, pusti me pri miru!« — »Zdaj je film, molči in glej!« Potem pridejo športni prenos, nadaljevanke in takrat odpade vse drugo: tudi nedeljska maša, da ne govorimo o skupni družinski molitvi.

Televizor nas je zaslužnil s svojo prisotnostjo v hiši in z množico sporočil, ki jih prinaša vsak dan. Če smo že odrasli podvrženi vsakovrstnim vplivom, so jim otroci še veliko bolj. Tako ni prav nič čudnega, če se že predšolski otroci igrajo razne filmske junake iz zgodb, kjer prevladuje nasilje. Posledic si ni mogoče niti predstavljati, le slutimo jih lahko.

Nihče seveda ne bo zahteval, da je treba zdaj naenkrat vse televizorje zagnati skozi okno. Ne, le na pravo mesto jih je treba postaviti: da ne bodo gospodarji v hiši, temveč služabniki. Sprejemali bomo tisto, kar bo koristilo naši rasti v polnega človeka, občana, kristjana, vse drugo pa odklanjali.

o

V Sv. Marjeti niže Ptuja so se zbrali člani župnijskih svetov, duhovniki, bogoslovci in redovnice domačinke k pogovoru o **DUHOVNIH POKLICIH**.

Duhovnik mora biti predvsem mož molitve in po vseh nitih svoje službe povezan z verniki, so poudarjali bogoslovci. Kritični vpogled kaže premajhno voljo za skupno delo pri duhovnikih in vernikih.

Duhovnik naj pomaga družinam, da bodo znale moliti. Veliko pomeni živa duhovnikova beseda pri oznanjevanju božje besede v cerkvi in pri srečevanju z ljudmi. Nujna je vzgoja za žrtve.

Današnje prizadevanje za duhovne poklice poteka v spremenjenih razmerah rastoče življenjske ravni in družbenega večmišljenja. »Šola uči eno, cesta drugo, Cerkev tretje.«

o

Z januarjem je začela ljubljanska **DRUŽINA** izdajati enkrat na mesec tudi **DRUŽINSKO PRILOGO**. Ljubljanski nadškof ji je napisal na pot med drugim tudi tole:

»Družinski prilogi želim srečno pot v naše družine po slovenski zemlji in drugod po svetu. Duhovnike in druge pastoralne delavce, člane župnijskih svetov in vse tiste, ki jim je mar usoda vernih slovenskih družin in prihodnost naše Cerkve in slovenskega naroda, prosim, da Družinsko prilogo dobrohotno in gostoljubno sprejmejo. Morda bodo naše družine šele sčasoma odkrile, kako jim je kljub vsem drugim verskim listom in knjigam ta potrebna in koristna in koliko jim lahko nudi.«

LAPORJE — Po občinski statistiki sodi ta kraj med manj razvite v občini, toda krajanji imajo vendarle marsikaj zanimivega pokazati. Z združenimi močmi so zgradili novo telovadnico, asfaltirali 2360 metrov cest in uredili športno igrišče. Obnovili so tudi gasilski dom in napeljali vodovod v naselja Levič in Žabljek. V naslednjem srednjeročnem obdobju pa bodo med drugim zgradili tudi otroški vrtec. Na poti k razvitosti domačega kraja se bodo predvsem opirali na lastne moči, čeprav tudi občinske pomoči ne bodo zavrnili.

SV. LENART — Vremenske nevšečnosti, predvsem toča in zmrzal, so lansko leto zelo prizadele kmetijsko gospodarstvo te občine. Kljub temu pa so na poljih pridelali kar 900 ton pšenice več kot leto poprej. Najbolje so se odrezali zasebniki, ki so poželi 2922 ton pšenice, na poljih družbenega sektorja pa le 784 ton. Podobno je bilo tudi s pridelkom sladkorne pese in sadja. Letos pa bodo precéj več pozornosti posvetili ječmenu, ki ga vedno bolj uporabljajo v proizvodnji piva. Z njim bodo posejali okoli 300 hektarjev poljskih površin.

LJUTOMER — Vsesplošni draginji se niso mogle izogniti tudi komunalne storitve, ki so se s prvim februarjem precej podražile. Za kubični meter vode bodo morali plačati 6,60 dinarjev, kar je za 17 odstotkov več. Za 18 odstotkov se je podražila tudi kanalščina, tako da morajo sedaj zanjo odšteti 1,30 din. V enakem odstotku so se podražile tudi pogrebne storitve. Še bolj pa so poskočile cene nekaterim drugim storitvam, kot npr. uporaba mestne tehnične in plakatiranje.

LJUBLJANA-MOSTE — Moščanski župan je v veliko veselje številnih gospodinj slovesno odprl novo trinadstropno tržnico. Odslej bodo kupci dobili na enem mestu zelenjavo, sadje, kruh, meso in ostala živila. Že prvi dan je bilo na razpolago dovolj svežega mesa ter svežih in

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

KATOLIŠKI GLAS: KORENINE SLOVENSKE KULTURE

Naša kultura ima svoje korenine, iz katerih je pognala in še poganja.

● Prva taka korenina je slovenski človek sam v teku zgodovine. Slovenski človek si je izoblikoval svoj jezik, ta čudoviti jezik, ki je Ivanu Cankarju pesem. Ta jezik pa raste iz človeka in ne iz knjig in slovnice. Zato so se razvila številna narečja, ki so sol slovenskega jezika. Teh bi ne smeli izganjati iz našega občestva in se jih sramovati, kot hočejo danes nekateri.

Slovenski človek je v svojem jeziku, v svojih narečjih pel, pripovedoval, bajal, modroval. Nastalo je tako tisto čudovito in bogato izročilo, ki mu pravimo ljudsko slovstvo in ljudska umetnost. Gre za naše ljudske pesmi, pravljice, pripovedke, basni, reke, pa tudi šege in navade. Pri teh koreninah ljudskega slovstva so se učili vsi naši veliki kulturni ustvarjalci.

Kaj pa danes? V hlastanju po modernem in novem mnogi prezirajo to ustvarjalnost in so zato vedno manj slovenski. Tudi šola ima pri tem svojo krivdo, ker premalo upošteva ljudsko kulturo na raznih področjih.

● Druga korenina naše kulture je krščanstvo. Če je komu prav ali ne, našo pot v svetno kulturo je zaorala krščanstvo. Sveta brata Ciril in Metod sta kot apostola evangelija postavila tudi temelje slovenski svetni kulturi. »Po pravici ju imamo za očeta vseh slovanskih ljudstev in narodov; tem so njun prevod sv. pisma prvi spomeniki slovanskega jezika, na katere se mora kakor na začetek in vir sklicevati vsa kasnejša književnost« (papež Janez Pavel II.).

Njuno delo so nadaljevali sv. Modest na Koroškem, saj so z njegovim delom povezani brižinski spomeniki; sv. Pavlin v Ogleju, benediktinci iz štivanskega in drugih samostanov. Tudi Primož Trubar je bil kristjan in velik kristjan, ki je Slovence najprej učil katekizem in krščanske resnice. Ko smo se v 18. in 19. stoletju prebujali iz ljudstva v narod, je bila zopet Cerkev, to je njeni duhovniki in tudi nekateri škofje so bili tisti, ki

so slovensko ljudstvo učili branja, pisanja, ki so pesnili in pisali prve povesti in slovnice slovenskega jezika.

Pomislimo še na vse druge kulturne spomenike, ki so nastali med nami iz krščanstva: cerkveno stavbarstvo, kiparstvo, slikarstvo, tudi cerkveno petje, prazniki, navade okrog praznikov. Ko bi vse to izbrisali, kaj bi nam ostalo? Krščanstvo je s svojimi kulturnimi vrednotami postalo del slovenske kulture.

Ko naši marksisti danes vse to zanikajo in skušajo celo vse to izbrisati, trgajo s tem dušo slovenski kulturi, tisto dušo, ki je našo kulturo oplajala 1300 let. Ali ni to zločin nad slovensko kulturo?

● Tretja korenina naše kulture so naši kulturni ustvarjalci, naši pesniki, pisatelji, glasbeniki, slikarji in kiparji; tudi naši znanstveniki, politiki in gospodarstveniki.

Prvo mesto dajemo Francetu Prešernu kot tistemu, ki je najbolj naš in je istočasno segel v vrh pesniške umetnosti. Toda Prešeren ni sam, ni gora sredi pustinje, temveč je vrh sredi številnih drugih gor. Ne bi bilo prav, ko bi ob njegovem prazniku pozabili na druge pred njim in za njim.

● Odkrijemo pa še četrto korenino naše kulture in to so razni miselnosti tokovi, ki so skupaj z evropsko zajeli tudi našo kulturo. Med temi sta zlasti dva, in sicer liberalizem in marksizem v sedanosti.

Liberalizem je razširil obzorje naši kulturi, posebno še našim pesnikom in pisateljem. Ni šlo brez napetosti med katoliškim in liberalnim taborom, a danes moramo priznati, da so liberalni in demokratični tokovi obogatili in popestrili našo kulturo zlasti zato, ker so njih glavni zastopniki ostali slovenskega duha. Naj omenim med pisatelji le Kersnika in Tavčarja.

V tem stoletju je pa prodrl v našo kulturo marksizem v svojih raznih inačicah, od socialne demokracije do stalinizma, ki je s krvavo revolucijo med zadnjo vojno prevzel absolutno oblast. S tem tudi vso odgovornost za slovensko kulturo.

Kaj naj rečemo o marksizmu v slovenski kulturi?

Socializem Ivana Cankarja in Srečka Kosovela ter njunih sodobnikov je slovenski, ker je predvsem krik slovenske duše po pravici in lepoti.

Stalinizem, ki se je pozneje prelevil v samoupravni socializem, je tuj slovenski duši in s tem slovenski kulturi, tuj pa zato, ker je materialističen in totalitaren: zanika duha in svobodo. Zaradi tega človek tako težko najde kaj pristno slovenskega v vsem, kar se danes dogaja v slovenskem kulturnem prostoru, od arhitekture prek glasbe in slikarstva do pesnikov in pisateljev. Saj ne ločiš več, kaj je nastalo v Sloveniji, kaj v Sovjetski zvezi in kaj v Ameriki. Slovenska pristojnost se razkroja v internacionalizmu. Po tej poti bomo Slovenci nehali biti Slovenci in slovenska kultura bo nehala biti slovenska kultura.

Katoliški glas, Gorica-Trst, 5. feb. 81/1.

KATOLIŠKI GLAS:

SLOVENSKI DEMOKRATIČNI POLITIKI V ITALIJI ZGLED ZA VSE SLOVENCE

Vzbudila se mi je vrsta misli o naši slovenski zamejski politični stvarnosti.

Predvsem ta, da smo Slovenci v Italiji (poleg Korošcev) edini Slovani, ki živimo v demokraciji. Ali se zavedamo te edinstvene usode, dočim vsi ostali Slovani živijo pod bolj ali manj izrazitimi diktaturami?

zmrznjenih rib. Tržnico, ki je stala več kot 53 milijonov dinarjev, so gradili tri leta.

LJUBLJANA — Klub koroških Slovencev v Ljubljani in Koroški akademski oktet sta povabila amatersko gledališko skupino s Kostanj ob Vrbskem jezeru, da se tudi ljubljanskemu gledališkemu občinstvu predstavi z igrano »Izgubljeni sin«, ki jo je napisal njihov rojak Andrej Šuster-Drabosnjak. Igrali so jo v svojem koroškem narečju-rožanščini. Igro, ki jo je režiral Peter Sticker, sta občinstvo in kritika zelo dobro sprejela.

LJUBLJANA — 200 milijonov dinarjev škoda je nastalo zaradi požara, ki je izbruhnil v skladišču »Centromercurja« v Javnih skladiščih. Kljub hitremu posredovanju gasilcev so plameni uničili skoraj tri četrte skladišča in seveda tudi blaga, ki je bilo tam vskladiščeno.

MURSKA SOBOTA — Gospodarska zbornica Jugoslavije je podelila sloboškemu tekstilnemu podjetju »Mura« visoko priznanje, zlato plaketo zbornice, za nadpoprečne poslovne dosežke. To podjetje je namreč tudi lansko leto ohranilo vodilen položaj med slovenskimi konfekcionarji, tako po obsegu proizvodnje kot tudi pri prodaji izdelkov doma in v tujini. Zanimanje za »Murino« moško konfekcijo se je v tujini močno povečalo. To dokazuje podatek, da so lansko leto izvozili za okoli 600 milijonov dinarjev.

MURSKA SOBOTA — Velika pridobitev za pomursko lekarniško službo so gotovo novi ali pa prenovljeni lekarniški prostori. Nove lekarne so zgradili v Beltincih, Črenšovcih in Ljutomeru. Uslužbencem v galenskem in analitskem laboratoriju pa so se tudiboljšali delovni pogoji, ker so ta laboratorija preselili iz kletnih prostorov v prenovljene prostore lekarne v Murški Soboti. Stroški za vse te gradnje in prenove so bili veliki, krili pa so jih s krediti in s samoprispevkom občanov.

PORTOROŽ — Priljubljenost nekega kraja, hotela pa tudi dežele je odvisna tudi od kuharjev in njihovih veščin. Tudi o tej resnici je razmišljalo okoli 100 slovenskih kuharjev, ki so se sešli v hotelu »Bernardin« na svojem občnem zboru. Sicer pa je sloves naših kuharjev kar velik, saj so si na zadnji olimpiadi kuharjev iz 22 dežel »prikuhali« kar 5 zlatih medalj in zasedli četrto mesto.

PORTOROŽ — Slovenski obalni ribiči zimskega spanja ne poznajo in tudi v mrzlih mesecih pridno zalagajo ribarnice od Trsta do Ljubljane in Maribora. Na teden ulovijo po prečno 40 do 50 ton rib cipljev. Le v zadnjem tednu januarja so ulovili le 22 ton cipljev, ker so se jim pri zategovanju raztrgale mreže. Poleg cipljev pa so ulovili tudi špare, vopine in ovčice (ribe). Po ribarnicah v Sloveniji so se ribe podražile za 40 odstotkov, tako da stane 1 kg cipljev okrog 100 dinarjev.

POSTOJNA — Med novoletnimi prazniki si je Postojnsko jamo ogledalo okoli 1600 ljudi, kar pomeni, da ta kraški biser tudi v zimskem času pritegne marsikaterega turista. Tudi tujcev ne manjka. Vsak drugi dan pripeljejo avtobusi turiste celo iz daljne Rusije. Računajo, da bo do konca junija obiskalo kar 5000 ruskih turistov to jamo. Zanimiv je tudi podatek, da si je lansko leto lepote jame ogledalo 8 odstotkov več tujcev kot leto poprej.

PROSENJAKOVCI — V podjetju »Pletilstvo«, ki je eno od štirinajstih podjetij ljubljanskega »Tekstila«, so v lanskem letu izdelali okoli 600 tisoč kosov otroških pletenin: puloverjev, jopic in majic. To podjetje, je zaposluje približno 200 delavcev, je temu manj razvitemu in obmejnemu predelu Goriškega pomagalo, da se je dnevna migracija v Mursko Soboto in v sosednjo Avstrijo zmanjšala. Zelo dobro organiziran prevoz na delo in domov pa je omogočil, da noben delavec iz še tako oddaljenega kraja ni odsoten od doma več kot devet ur.

Dejstvo, da živimo v demokratični družbi, pa ne pomeni, da živimo v idealni družbi. Vse prej kot to.

Italijanska družba je polna nasprotij na vseh področjih življenja. To se kaže tudi v odnosih do narodnih manjšin. Republika nima enakih meril do vseh svojih državljanov drugih jezikov. Zato drugače ravna z Nemci na Južnem Tirolskem, drugače s prebivalci Doline Aosta, drugače z nami Slovenci. Saj je znano, da nas hočejo ločiti v tri podskupine: na tržaške, goriške in videmske Slovence.

Poleg tega imajo različne stranke različno politiko do nas. Tukaj so misovci kot ostanki nekdanje fašistične stranke, ki bi radi čimprej dokončali delo narodne asimilacije. Potem so še stranke tako imenovane ga ustavnega loka: te sicer trdijo, da republika ščiti narodne manjšine, v resnici pa vsi želijo, da bi se mi vsi čimprej potujčili.

To je tiha želja vseh italijanskih strank, tudi komunistične partije. Ta sicer razglša, da se bori za pravice slovenske narodne skupnosti. Vendar zelo dvomim v iskrenost partijskih prizadevanj, ker nas izkušnja uči, kako je pri partiji vse podrejeno boju za oblast in da kultura in s tem tudi narodnost zanjo ni neka samostojna vrednota, temveč le nadzgradba trenutnih gospodarskih razmer.

Zato vemo, kako je nastala nepopravljiva kriza za našo narodno skupnost ob sporu med Jugoslavijo in Kominformom leta 1948. Kako so takrat premnogi slovenski partijci čez noč postali znova Italijani, ki so svoje otroke prepisali v italijansko šolo. Nekaj podobnega se je zgodilo deset let kasneje, ko so filojugoslovanski levičarji razpustili svojo politično samostojno stranko in se na ukaz iz Ljubljane prepisali v italijanske levičarske stranke. Sličnih zgledov nezanesljive partijske politike do Slovencev tudi iz poznejših časov ne manjka.

V takšni politični družbi torej živimo Slovenci v Italiji. Uživamo demokratične svoboščine, a istočasno tudi hude pritiske z vseh strani, ki ogrožajo našo narodno istovetnost, naš obstoj kot narodne skupnosti.

Ni dvoma, da samo kulturno in versko življenje ni dovolj, da se neka narodnostna skupnost ohrani in razvija. Z ustanovitvijo *Slovenske demokratske zveze* (1948) in *Slovenske skupnosti* (1968) smo Slovenci v Italiji izpričali dvojce:

1. da nam jezik in narodnost nista le neka nadzgradba določenega gospodarskega sistema, temveč samostojni vrednoti;
2. da hočemo politično in svetovnonazorsko večmišljenjskost in s tem politično svobodo proti slehernim diktaturam katere koli barve in programa.

Slovenski laiki, ki so s svojim političnim nastopom in samostojno stranko izpričali takšno prepričanje, zaslužijo vso našo podporo. Saj je njih nastop v skladu z naukom Cerkve: nečloveško je, pravi (zadnji) koncil, če državna oblast zapade v totalitarne ali »diktatorske oblike, ki kršijo pravice oseb in združenj«.

Boj za svetovnonazorsko in politično večmišljenjskost proti totalitarnim stremljenjem je pravica in dolžnost vsakega demokrata, tudi slovenskega. Naših slovenskih demokratov morda še bolj, saj so edini v vsem slovanskem svetu, ki imajo to možnost.

Katoliški glas, Gorica—Trst, 13. nov. 80/1.

KATOLIŠKI GLAS: ALI GRE ZA REHABILITACIJO?

Iz *Družine* povzemamo: »Podpredsednik Izvršnega sveta SR Slovenije in predsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi

je danes (19. decembra 1980) dopoldne v vili Podrožnik priredil krajšo slovesnost, na kateri je svojcem pokojnega nadškofa in metropolita dr. Jožeta Pogačnika izročil visoko odlikovanje — *Red republike z zlatim vencem*. Nadškof Pogačnik je to odlikovanje dobil z ukazom predsedstva SFRJ 28. maja 1980 „za posebne zasluge pri razvoju odnosov med državo in Cerkvijo, s čimer je pomembno pripomogel k splošnemu napredku države.“

Znano je, da je bil pokojni nadškof Pogačnik v dobi stalinizma v Jugoslaviji obsojen na pet in pol let zapor, ki ga je tudi odsedel kot »sovražnik ljudstva«. Zato se človek ob njegovem posmrtnem odlikovanju, ki ga je dobil od iste oblasti, katera ga je prej obsodila na zapor, vprašuje, ali pomeni to odlikovanje tudi rehabilitacijo Pogačnika, to se pravi priznanje, da se je oblast takrat zmotila.

Če velja ta razlaga omenjenega odlikovanja, potem se vprašujemo, kdaj bo oblast rehabilitirala še druge žrtve iz dobe stalinizma.

Katoliški glas, 15. jan. 81/3.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: CERKEV MORA BITI PRI ČLOVEKU

Iz božične pridige zagrebškega nadškofa:

»Cerkve je poklicana, da je pri človeku, da človeku neprestano označja Boga in njegovo ljubezen in da je človeku toliko bližja, kolikor bolj je ta ponižan, potr, zatiran, kolikor bolj trpi.

Zato Cerkve zahteva, da je človek skupaj z vsemi svojimi pravicami spoštovan; da je spoštovana njegova vest in da ima vso pravico svojo vero javno izpovedovati, da se mu ni treba iz strahu pred čemer koli skrivati, temveč da živi, kar veruje.

Zato smo s človekom, z vsakim človekom, in pozivamo, da naj se sveste pravice slehernika spoštujejo, da se spoštuje njegovo neodsvojljivo dostojanstvo. Zato se zavzemamo tudi za tiste, ki so v zaporu.

Pred tremi meseci sem kot zagrebški nadškof poslal vladi pismo, da je treba dobro premisliti, kako je s pravicami, z verskimi pravicami po zaporih. Če se ima zapornik, brez ozira na to, zakaj je bil obsojen in zakaj zaprt, za vernega, ali ima potem pravico do duhovnikovega obiska? Ali ima pravico do spovedi, obhajila, verskih časopisov in revij? Ali ima pravico, če je obsojen na smrt, da je v tem težkem trenutku pri njem duhovnik?

Tudi sem stavil vprašanje, ali se vlada dovolj briga za to, da ne bi ravnali po zaporih posamezni brezvestneži protizakonito in nečloveško. Če vržejo npr. v zimskem času nekoga v mrzlo celico — ali je to dopustno? Takšna vprašanja nam narekuje vest.

Ustvarjalno in dobro mišljeno besedo je treba resno poslušati, tudi mi to pričakujemo. Če neka oseba ali skupina oseb, ki je odgovorna za javno življenje in za življenje družbe, izrazi željo, zahtevo ali predlog, da bi se stanje ljudi in celotne družbe izboljšalo, tedaj ne bi smeli jemati tega na noben način za slabo, če se spoštujejo načela resnične demokracije in splošna osnovna pravna načela, ki so danes po svetu navsezadnje že v ustih vseh. Vse velike skupnosti, vse mednarodne organizacije si danes prisvajajo splošna načela o dostojanstvu človekove osebe in o človekovih pravicah; in to popisujejo vlade na vzhodu in zahodu, na severu in jugu. To pa zadolžuje. Če vse to še ni uresničeno, potem se po vsej pravici čutimo poklicane, da pri tem vztrajamo, da k temu pozivamo, prosimo, terjamo — vljudno, pošteno, spoštljivo, a tudi odkrito.

PTUJ — Nastopi ljudskih pevcev, godcev in plesalcev privabijo vedno veliko število ljubiteljev narodne glasbene zakladnice. Tako je bilo tudi zadnjič v tukajšnjem gledališču, kjer so bili nastopajoči pevci in godci narodnih viž navdušeno sprejeti. Na sporedu so bile pesmi in plesi s Ptujkega in Dravskega polja, Slovenskih gor in Haloz. Prišle pa so tudi skupine iz Obreža, Svečine in celo iz Trsta. Prireditelj je pripravil odbor dvajsetega kurentovanja.

RADOMLJE — Tovarna »Lesna« in pohištvena industrija, ki je bila pred desetimi leti s svojimi 450 delavci tik pred stečajem, se je v zadnjih letih gospodarsko tako pozdravila, da je leta 1980 izvozila za okoli 8 milijonov dolarjev pohištva na tuje tržišče. K temu razmahu je pripomogla kakovost izdelkov, prodaja blaga v dogovorjenih rokih in nenehno prilagajanje zahtevam tujega in tudi domačega trga. Njihovi izdelki gredo predvsem v ZDA, Skandinavijo in države zahodne Evrope. Ravnanje po načelu, da je kupec tiš, ki diktira delo, se je temu podjetju zelo izplačalo.

SLOVENJ GRADEC — Trgovska mreža je v tej občini dobro razporedena, saj so v zadnjem času odprli vrsto novih trgovskih lokalov. Le s ponudbo še šepa. Občani bi radi predvsem boljše oskrbo s tehničnimi izdelki, gradbenim materialom in sadjem ter zelenjavo. Upanje, da se bo tudi ponudba teh izdelkov izboljšala, je zbudilo podjetje »Merx«, ki je odprlo tri nove lokale in obnovilo skladišče. Podjetje »Slovenijales« pa je odprlo nov salon pohištva.

SLOVENJ GRADEC — Število prometnih nesreč, ki se končajo smrtno, je tudi na Koroškem iz leta v leto večje. Zato so se pri Upravi za notranje zadeve v tem mestu odločili, da ustanovijo postajo prometne milice. Delo te postaje naj bi bilo predvsem preventivno, se pravi, da bodo predvsem opozarjali vozniki

ke na napake pri vožnji, na slabo opremljenost vozil in njihovo tehnično nepopolnost. Tako upajo, da se bo škoda, ki nastane zaradi prometnih nesreč, v prihodnje zmanjšala.

ŠALOVCI — Uničevanje medovitih dreves v gozdovih in vedno večja uporaba strupenih škropiv na poljih vedno bolj ogrožata pašo čebel. To so ugotovili na letnem zboru čebelarске družine, ki šteje okoli dvajset članov. Tudi z lanske letino niso bili bogve kaj zadovoljni. V bodoče bodo morali posvetiti več pozornosti zasajanju in gojenju medovitih rastlin, predvsem akacije in faceluje.

VELIKE LAŠČE — 150-letnica rojstva pisatelja, esejista, pesnika in zavednega Slovenca Frana Levstika se hitro bliža. Na seji odbora za proslavo te obletnice so v rojstnih Retjah in Velikih Laščah govorili o pripravah na jesenske prireditve. Sklenili so, da bodo do takrat obnovili Zadrufni dom, predvsem dvorano z 220 sedeži, in uredili oder. Kulturni dom pa naj bi dobil novo pročelje. V tem domu se bodo vršili kulturni dnevi, ki se bodo končali z Levstikovim taborom v Retjah. Do jeseni bodo naštudirali delo, ki ga je napisal Levstikov rojak Jože Javoršek, Kulturno-umetniško društvo »Primož Trubar« pa je že začelo z vajami za samostojen koncert.

ZGORNJA POLSKAVA — Novi obrat kovinske galanterije, ki ga je v tem kraju, kjer je še dovolj delovne sile, odprl pred kratkim Rudarski šolski center iz Velenja, je omogočil zaposlitev sto delavcem. Domačini vidijo v tem obratu začetek samostojnega industrijskega razvoja, možnost za zaposlitev doma in pa hitrejšo gospodarsko rast tega področja. Obrat, ki ima skupaj preko 1600 kvadratnih metrov pokritih površin, bo izdeloval predvsem pohištveno okovje, ki ga nujno potrebuje slovenska pohištvena industrija.

Oznanjamo ljubezen proti slehernemu sovražstvu. Oznanjamo odpusčanje. Oznanjamo skupnost ljudi v svobodi, enakopravnosti, miru.

Božična pridiga zagrebškega nadškofa se na nekaterih mestih loteva dogodkov, ki sejejo v Zagrebu in tudi zunaj meja Zagreba nemir.

V središču je prošnja, v kateri je 42 občanov, večina od njih znanih osebnosti na Hrvaškem, predložilo beograjskemu parlamentu zakon o pomilostitvi vseh tistih, ki so v Jugoslaviji zaradi ustnih ali pisanih političnih izjav bili, bi naj bili ali bi utegnili biti kaznovani.

Podpise je zbral zagrebški študent Paraga, ki spada med podpisnike. Kmalu zatem je bil prijet, po izjavi njegove matere vržen v betonsko celico in čakalo naj bi ga sodišče.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 27. jan. 81/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: V JUGOSLAVIJI STRAH — PRED ČEM?

V pogovoru z revijo *Nin* je Dolanc izrazil strah kolektivnega vodstva, predvsem pred tokovi, ki si prizadevajo za spremembo »sistema«. To je strah pred gospodarskimi znanstveniki, ki menijo, da Jugoslavija ne more rešiti svojih gospodarskih težav brez sprememb; pa tudi pred razumniki, ki imajo pod »sistemom« v mislih predvsem politični monopol in svetovnonazorsko-kulturno prevlado partije. So tokovi in poskusi, je dejal Dolanc, ki bi radi sedanje gospodarske težave izrabili tako, da bi »posumili v naše dosežke«.

Slovenskega partijskega vodja Popita mučijo podobni strahovi, le da vidi on nasprotnika predvsem v Cerkvi. V pozivu slovenske katoliške Cerkve k »dialogu« z režimom vidi on zahtevo po delitvi oblasti. Partijsko vodstvo v Sloveniji očitno še ni prebolelo, da so režimu naklonjenega doslejšnjega administratorja mariborske škofije Grmiča, ki se označuje za »socialista«, pri imenovanju mariborskega rednega škofa prezrli. Škof Grmič je dal svojemu razočaranju nad tem duška v pogovoru z magacinom *Start*.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 20. jan. 81/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: NAPAKA JE V SISTEMU

Predsedstvo Socialistične zveze je te dni opozorilo domače časnikarje, naj skrbno pazijo, da ne bodo sedanje gospodarske slabosti v Jugoslaviji v njihovih člankih videti kot »slabosti sistema«. Nekaj zatem je prišlo drugo opozorilo, in sicer s skupnega posveta zastopnikov občil in državnih uradov: časnikarji nimajo »nobene pravice« poročati o predmetih in snoveh, ki so bile obravnavane v zaprtem krogu.

V teh stališčih prihajata v enaki meri do izraza dve vprašanji, s katerima si razbija glavo potitovski režim. Prvič je jugoslovanski tisk v zadnjem času z veliko odprtostjo poročal o dogodkih in razvoju v državi, še posebej o gospodarstvu. Drugič je prav pri tem razpravljanju prihajalo vedno močnejše na dan vprašanje, ali ni za sedanje ogromne gospodarske težave v Jugoslaviji v jedru kriv sistem. To vprašanje postavlja vedno glasneje gospodarski znanstveniki. Sedanje vodstvo se hoče temu razpravljanju ogniti. Kot prvo bi rado časnikarjem spet nataknilo na-

(dalje na strani 32)

izpod- kopana cesta

gruntarski sin in bajtar-
ska hči — in med njima
lepa ljubezen

Markov Klemen iz Krnic se je priženil k Brodarju na Bistrico, kjer je bila domačijo in krčmo prevzela točajka Lončarjeva Lenka.

Za Lenkino mlajšo sestro Lojzko sta se jela potegovati dva brata: Markov Primož, ki naj bi nekoč prevzel za očetom Boštjanom Markovo domačijo v Krnicah, in pa Markov Jernej, ki je v Ljubljani študiral modroslovje in za katerega je njegova mati Mina upala, da bo šel v bogoslovje.

Mama Mina je naredila načrt, po katerem bi se morala Lojzka odločiti ali za Jerneja ali za Primoža. Seveda je Mina upala, da se bo Lojzka odločila za Primoža. Ko se je moral Jernej vrniti v Ljubljano v šole, ga je po materini želji peljal Primož. Mati je vedela, da se bosta fanta ustavila pri Lojzki, s tem bo pa Primož videl, pri čem je.

Res sta se na poti v Ljubljano Jernej in Primož ustavila pri Brodarju na Bistrici. Primož je brž opazil ljubezen med Jernejem in Lojzko. Rekel ni nič, le začelo se mu je muditi na pot. Nazaj grede se je spet oglasil pri Brodarju. Ker ni bilo

Lojzke takoj na spregled, se je mislil odpeljati domov. Pa ga je ustavil Lojzkin brat Janez, ga pregovoril, da je stopil v hišo na kozarček žganja, sam pa poskrbel za konja.

Janez je odvezal konja in ju začel izpregati. Ko bi kdo drug tvegala brez ukaza to storiti, gorje mu! Tako pa...

Primož se je prijel za brado in od vrha navzdol nekako prezirljivo vprašal: »Od kdaj pa se črepinarji boljše razumejo na konje kakor pa stari furmani?«

Pa ga je znal Janez zabiti: »Odkar mladi puntarski furmani, učeni in neučeni, gledajo za brhkimi črepinjaricami.«

Ko bi mu bil kdo drug to rekel, bi ga Primož udaril, da bi se sesul. Tako je pa samo stisnil pest in zaskal: »Ti hudič, ti, črepinjariki!«

Janez teh besedi ni preslišal. Pa je povsem mirno nasvetoval: »Sem te že prosil, da pojdi v hišo in spi požirek žganja. Drugače utegne Lojzka vso noč prejkati. Je nimata samo vidva z Jernejem rada, domači jo imamo še bolj, našo deklico.«

Na to ni vedel Primož kaj odgovoriti. Obotavlja se je odšel v krčmo, Janez je pa odgnal konja v konjak.

S prijazno besedo in nasmejanim obrazom se je Lojzka začudila Primožu: »Kaj se že vračaš?«

Primož ni mogel, kakor je nameraval, biti proti Lojzki osoren ali pa vsaj zadržan. Položil je roko brhki točajki na hrbet in se prikupno sklonil k njenemu obrazu: »Veš, srce me je tako naglo prignalo nazaj, da vsaj malo povasujem nocoj pri tebi. Jutri bi ne bilo časa za to. In ljudje bi upravičeno rekli, da pri belem dnevu pri tebi vasujem in lenobo pasem, kakor kakšen zaljubljen študent. Če želiš, pa koj poženem spet naprej!«

»Zaljubljen študent«, je Lojzko zbodel. Pomračil se ji je obraz. Bila je skoraj užaljena. »Le kako moreš o meni tako narobe misliti?« In je fantu tesno stisnila roko in ga kakor pokarala: »Primož!«

Ni še legla na zemljo trda tema, ko je bil že vse drugačnih misli in drugačne volje kakor pa v mraku ob prihodu v krčmo. Kar nič več se mu ni mudilo. Mimogrede je postalo prepozno za napreči. Pa tudi zabliskalo se je in trdo zagrmelo.

Primož je planil pokonici, hotel

plačati in nemudoma oditi. Pa se je Lojzka uprla: »Nikamor ne pojdeš nocoj!«

»Moram, moram,« je silil Primož. »Nikamor, sem rekla! Lepo te prosim!« Sklenila je roke na prsih.

»Narobe bo, če ne grem.«

»Pa naj bo narobe! Bo mar prav, če te strela ubije?«

»Saj me ne bo. Prav nič se ne bojim.«

»Se pa jaz.« In je skoraj zajokala:

»Kaj me nimaš nič rad?«

S to besedo je izpodbila vse ugovore. Primož je sedel nazaj in se mu ni več mudilo.

Nevihta je bila kratka in se je brž spreletela. Primož bi bil še tisti večer lahko doma v Krnicah, pa mu niti na misel ni več prišlo, da bi zapregel. Legel je pa že trdno prepričan, da ga ima Lojzka še vedno rada. Jerneja pa samo toliko, kolikor je njegov brat. In pa — Jernej tako in tako zapoje novo mašo in postane gospod. Kaj bi z njim?

SPET NA VAKANCE

Spomlad se je razgrela v poletje. Zaprle so se šole in študentje so se razhajali na vse strani, večinoma na svoje domove, drugi so pa še malo po domači zemlji pogledali.

Za gorenjsko družčino, ki je lani družno hodila na počitnice in je Jernej grede pri Brodarju pustil srce, je bilo z dokončanim drugim letom modroslovja ljubljanskih šol za vselej konec. Kvečjemu za tistega ne, ki se je bil namenil v ljubljansko bogoslovje.

Grozov Lovj je bil odločen, da ne postane duhovnik. Do lanskih počitnic je nameraval, pa ga je markova Minca zmotila, čeprav mu nikoli niti namignila ni, naj bi se izneveril. Tega tudi tajil ni. In če Mince ne bo mogel dobiti, se ne bo ženil, da bodo vsi vedeli, kako jo je imel zares rad; samo njo, pa nobene druge ne.

V najbolj tesnem precepu je bil modroslovec Markov Jernej iz Krnic. Ko so ga v šoli vprašali, kaj misli postati, je izjavil, da se še ni odločil.

Zaprle so se šole. Bohinjca in Dolinec so hoteli, da bi malo popotovali, preden se vrnejo v naročje gor. Blejcu in Strancu pa se je mudilo domov. Lojzu k Markovi Minci, Jerneju pa k Brodarjevi Lojzki. Niso

se mogli sporazumeti. Segli so si v roke in se brez zamere razšli. Odri- nili so trije na zeleno Štajersko, dva pa proti skalni Gorenjski.

Se ni vzšlo sonce, ko sta bila drugo jutro Jernej in Lojz že na ce- sti. Sta si rekla, da jima bo manj vroče. V resnici bi pa le oba čim- prej rada videla vsak svoje dekle.

Bila sta volje kakor dva ptička, katerima so se po sedmih in več le- tih odprla vratca tesne kletke. Po končanih ljubljanskih šolah se jima je zdelo, da je pred njima odprt ve- soljni svet. Zlate gradove sta si zi- dala v oblake; posebno Lojz.

Da v lemenat ne gre, četudi bi ga z desetimi pari konj vlekli vanj, se je razodel sošolcu in bratu svoje iz- voljenke. To je svoji mami tudi že povedal. Malo se je namrdnila in pristala: »Kakor veš.« Da je pa po- kazala, kako si je ona drugače žele- la, je še pristavila: »Vsak je svoje sreče kovač.« On da ni nič odgovo- ril. Mama pa, kakor sodi, se je že sprijaznila z njegovo odločitvijo.

Jernej je samo kdaj pa kdaj spre- govoril kakšno besedo. Pravzaprav samo toliko, kolikor je bilo treba prijatelju pritrjevati, da ga posluša.

Lojz je bil pa zgovoren. »Z Minco sva dokončno dogovorjena. Vaši mami pa že še dopovem.«

»Jim ne boš lahko,« je pripomnil Jernej.

»O, vem, vem. Pa boš ti še dokaj težje prišel do svoje Lojzke, kakor jaz do vaše Mince.«

»Saj, no, Lojz!« se je zatikala Jer- neju beseda. »Ne rečem, da mora biti Lojzka ravno moja. V lemenat pa ne pojdem, če mi ne bo moja duša rekla, naj postanem duhovnik. Ne samo deset parov, kakor si re- kel ti, tudi sto parov konj me ne po- tegne čez prag, ki ga stražita dva izklesana velikana.«

K Brodarju na Bistrici nista pripe- la. Menda sta bila že preveč trudna. Najrajši ju je pa zmotila Lojzka, ki jima je vsa razžarjena prihitela na- proti. Ne samo na prag, še dlje ka- kor za lučar kamna tudi po cesti.

»No, kako?« sta ju pozdravila in hkrati vprašala tudi po uspehu v šo- li stric Klemen in teta Lenka.

»Kar bo. Med nagrajenci sva.«

»No, če sta pa tako dobro zvozila čez prvi klanec življenja, jima pa, ljuba moja Lenka,« se je obrnil k že- ni, »skuhaj kopasto skledo fur- manskim žgancev! In žejna vaju tudi

NORŠINCI, ravninska obcestna vas blizu Murske Sobotе

ne pustim od nas.« In je ukazal: »Lojzka, karkoli si poželita, jima pri- nesil!«

»Bom,« se je razveselila mlada točajka.

»Ne bo še jenjalo na svetu fletno biti,« je prijel okoli pasa Lojz Lojzko in se zavrtel z njo.

Zunaj je pripekalo, da bi še psa ne spodil iz sence. Cesta je utihni- la. Razvnelo se je pa življenje v kar precej hladni hiši pri Brodarju na Bistrici. Jernej in Lojzka sta si bolj z očmi kakor z besedo razodevala, kako jima je pri srcu. Seveda je Lojz ta tihi pogovor hitro razumel in kaj kmalu spredel, da je on prej odveč kakor ne. Izgovoril se je na utrujenost in odšel po kosilu malo podremat na seno.

»Kaj ti nisi nič truden?« je Jerne- ja vprašala Lojzka.

»Sem bil, pa nisem več, odkar me obseva sonce tvojega obraza.«

»Se ti pozna, da si med odliko- vanci. Govoriti znaš, kakor bi rožice sadil. Pa oba. Še bodo brenčale de- kleta za vama, kakor čebele na je- do.«

»Le katere bi bile te?«

»Kaj imaš plohe na očeh, da ne vidiš, kako je vaša Minca vsa nora na Lojza, jaz pa nate?«

»Lojzka!« je objel Jernej ljubljeno okrog pasa.

»Jernej!« se je tesno pritisnila k doštudiriranemu modroslovcu Lojz- ka.

Jernej je hotel Lojzko poljubiti, pa je odločno pokazala, da ji bolj ustreže, če je ne.

Sprva se je začudil. Med pogovo- rom se mu je pa razjasnilo. Lojzka mu je namreč povedala:

Zadnjič, ko je znal Jernej tako lepo poskrbeti za ata, je pokazal, da ima v njegovi glavi pod svetlim cilin- drom še vedno furmanska pamet prvo besedo. S starejšim bratom, s tem, ki bo imel doma, sta dol grede komaj dobro duškati utegnili pri Brodarju na Bistrici. Kakor bi se ji- ma ne vem kako mudilo. Pa je Pri- mož še isti dan pridrvel nazaj iz Ljubljane. Prav ustrašila se ga je. Ve dobro, da se Primožu kónj bolj škoda zdi kakor samega sebe. Pa se je še isti hip spreumela. Primož se je fantovsko prijazno nasmejaj, dal izpreči, sédel in si ukazal po- streči. Potem se mu pa ni nikamor mudilo, tako da nazadnje zavoljo nevihte ni mogel naprej. In tudi ni Jerneju nič tajila, da jo je Primož zvečer skoraj zažgnubil.

»Morebiti ga je malo imel?« se je zresnil Jernej.

»Ne. Samo odkrite volje je bil. In ...« je bilo Lojzki nerodno, »ne morem si tajiti več: že leto dni opa- zujem, oči so se mi pa odprle šele zadnjič; spoznala sem, da me ima tudi on rad.«

»In ti njega?« je vprašal Jernej. Lojzka ni vedela odgovoriti.

Cerkvica sv. Nikolaja v SELU na Goričkem je v Sloveniji edinstvena opečna romanska okrogla zgradba.

»Že,« je znala pridušeno nazaj zafkrniti Lojzka. In je na pol tiho še pristavila: »Trot!« Mislila si je pa: »Vama z Minco je lahko. Meni pa...«

Da ji je dušo preparala ta misel, se ji je zazdelo. Pa se je spomnila, da Lojz in Minca nista prav nič kri-va zapletenosti med njo, Jernejem in Primožem. Kakor bi bila prelomila debelo leskovko, ki jo je doslej tepla, se ji je zazdelo.

Požrla je vso raztogotenost duše in postala uslužbenko prijazna točajka: »Bi morebiti malo še prise-del?«

»Bi, če nisem napoti.«

»Prej v odrešenje,« je izdal Jernej svojo misel.

Lojzka pa ni mogla zatajiti, da ne more biti dobre volje.

Vsem ni bilo nekaj prav. Jernej ni Lojza prav nič zadrževal, da bi se še malo pomudila, kakor je Blejč pričakoval. Lojz pa nič silil naprej. Tudi Lojzka ni Jerneja nič pridrževala. Kar mimogrede so se razšli, skoro brez slovesa.

Cesta je bila še vedno vroča. Utrujena sta do pod Brosca skoraj molče prehodila vso prašno pot. Do mraka, ko sta dospela k Marku v Krnice, sta med potjo drug pred drugega stresla vsak svojo ljubezen.

Doma so se ju vsi razveselili. Najbolj pa Minca Lojza. Niti nista skušala skrivati.

Večer je bil lep in tudi precej ohladilo se je. Lojzu niti na mise ni prišlo, da bi silil naprej na Bled. Saj bi ga Markovi tudi ne pustil ne. Ne samo zato, ker je bil res zbit, tudi zato ne, ker je bil pač že domač.

Ko je Mina povedala svojemu možu Boštjanu, da bi moral Jernej pravzaprav v bogoslovje, ji je Boštjan strogo prepovedal, da bi Jerneju to svojo željo sploh omenila. Prej mu mora braniti kakor prigovarjati, da bi postal duhovnik. Da ja ne bi kdaj kdo oponesel, da je moral Jernej v bogoslovje zaradi mene.

NENADEJAN PREBLISK

Absolvirani modroslovec Markov Jernej iz Krnic ni sicer slišal, kaj sta se ata in mama pogovarjala, čutil je pa koj drugi dan, da je potegnil drug veter. Kar ni si znal razložiti, da ga je ata, ki je spet v oba pa-

rizarja zapregel odpočite konje, povabil, naj prisede do Brodarja na Bistrici, če hoče.

Jernej je vprašujoče pogledal mamo. Stala je poleg ata. Pričakoval je, da bo namrščila obrvi, pa se je zmotil.

Ohranila je povsem miren obraz in celo pristavila: »Res narediš najbolj pametno. Jutri, pojutrišnjem tako in tako pojdeš do strica Klemen, se mi zdi.«

Jernej se je po tihem začudil: »Kaj naj to pomeni?« Hkrati se je razveselil, kar se mu je pa posrečilo prikriti.

Povsem mirno je odgovoril: »Če je vama prav, je meni še bolj. Samo malo se moram preobleči.«

Odšel se je preobleči. Boštjan pa je na pol tiho pripomnil Mini: »Tako utegne še najbolj preudarno zavoziti na življenja pot.«

»Bo že Bog dal,« se je mama nekako zanesla na svojo molitev.

Boštjan je ukazal vozarjem, Florianu in Šimnu, zapreči. Primož jima je pomagal, pravzaprav nadzoroval, da ne bo kaj narobe.

Sam je stopil z ženo nazaj v kuhinjo. Videl je, kako je Mini hudo, ko je za odhod preložil nanjo težak križ. Pa ni mogel drugače. Nič ni voglaril. Kar naravnost je izpregovoril: »Vem, da ti je težko. Tudi meni ni lahko. Pa, kaj hočeva? Denar je treba iskati tam, kjer je doma. Za naju je na cesti. Tokrat moram peljati prav do Dunaja in še dlje, in me vsaj tri tedne ne bo nazaj.«

»Uvidim in vse življenje izkušam,« se je nekako vdala Mina.

»Saj ti bom pustil Primoža doma. Jaka je pa premehak in ni za na cesto.«

»Pa če si Primož in Jernej prideta zavaljo tiste Brodarjeve navzkriž?«

»Saj tega si želim in prav zato ga doma pustim, kakor bi ga rad imel s sabo, da bi ga uvedel v svoje posele.«

»Si čuden,« je možu poočitela Marklja.

»Kaj bom čuden! Nič nisem čuden! Naj se razjasni! Celo to ti svetujem, če bi Primož ne opazil, pri čem pravzaprav je, da mu ti vsaj namigneš, če mu nočeš naravnost reči.«

»Saj nisem neumna. Utegne vzro-jiti.«

»Mislim, da ne bi. Sicer pa... se bo že razmotalo. Saj fanta sta uvi-

»No, in?« je ponovno vprašal Jernej.

»Fanta poštenjaka, upostavljene-ga, zraščene-ga, kakor bi ga ulil. Ka-tera bi ga za vselej zavrnila?«

»Torej ga imaš le tudi ti rada?«

»Ne morem si tajiti, da ne,« je glasno spregovorila Lojzka. »Če že zavaljo drugega ne, pa že samo za-to, ker je Primož tvoj brat in sta si tako podobna kakor..., ne znam povedati, kako. Menda bolj po srcu kakor na oči.«

»No ja,« je zategnil Jernej. Mislil si je pa: »Vsaj vem, pri čem sem.« V resnici pa ni vedel prav čisto nič, pri čem je.

Bil je presenečen in ni znal druga-če izvoziti, kakor da je spretno pre-sukal pogovor na vročino in na vre-me.

Iz zadrege ju je rešil Lojz, Groz-dov Lojz. Že v Ljubljani je vedel, da se bo do Brodarja na Bistrici obe-ma mudilo. Skrbelo ga pa je tudi že v Ljubljani, kako bi Jerneja čimprej vzdignil od njegove Lojzke, da bi sam čimprej videl svojo zaželeno Minco. Potajil se je. Naredil se je namenoma zaspanega, stopil v hi-šo, narejeno zazdehal in vprašal: »Ali sta se že nagovorila, naobje-mala in napoljubčkala?«

devna in tudi deklíč ni prismoða. Je v trdem zrasla.«

»No, jaz sem že pripravljen,« se je oglasil na stopnicah Jernej in prihitel v vežo.

»Potem pa kar pojdimo!« je odločil Boštjan in ukazal, naj oba vozarja sedeta na prvi parizari, sam z Jernejem je pa sèdel na drugega.

Jerneju ta očetov ukaz kar nič ni bil všeč. Ujel je namreč zadnje besede pogovora med atom in mamó. Trdno je bil prepričan, da je Boštjan oba hlapca zato posadil na prvi voz, da bo lahko povsem po svoje, brez prisotnosti tujih ušes, njega prijemal zavoljo Brodarjeve. Ko bi mogel, bi najrajši ostal kar doma in šel jutri peš na Bistrico.

»Hi hot!«

Počil je bič in konji so odpeljali z dvora. Na cesarski cesti pod vasjo so pa pognali v rahel tek.

Jernej je sedel kakor na trnju. Čakal je in čakal, kdaj začne ata pogovor o Lojzki. Pa ni pričakal. Govorila sta pa ves čas: o letini, o prahu na cesti in kakšno bo kaj vreme, ko bo on zdoma.

Pod Broscem niso ustavili. Da bo treba pohiteti, če hočejo uiti popoldanskim nevihti, na katero je že pred poldnem kazalo, so se izgovorili.

»Pa menda Lojzke res ne bo omenil,« je postal od nestrpnega pričakovanja Jernej nejevoljen, ko so že vozili v Gobovice navzgor.

Mimogrede so zavozili na Brodarjev dvor. Boštjan je ukazal izpreči, postaviti konje in konjak. In da naj krmíta in čez uro nekako napojita. In počili bodo in južinali, je dal navodilo vozarjema Florijanu in Šimnu.

Seveda so vsi domači prihiteli na dvor. Tudi Lojzke ni manjkalo. Boštjan ni prezrl, kako se je Jerneja razveselila. Kar zabliskale so se ji oči.

Boštjan se je zapletel s Klemenom v gospodarske pogovore, vozarja sta oskrbovala konje, Jernej in Lojzka sta pa sama ostala v krčmi. Saj je bilo lepo in bila sta drug drugega vesela, pogovor pa kar ni mogel steči.

Odzvonilo je poldne. Kmalu nato so pojužnali, se malo pogovorili, odmolili in se spet razšli vsak po svojem delu.

Boštjan je ukazal zapreči. Preden je pa pognal, je stopil še v krčmo. Jernej in Lojzka sta bila spet sama. Marka je izpil kozarec vina. Ko je

Boštjan ni prezrl, kako se je Lojzka razveselila Jerneja

plačeval, se je tako mimogrede obrnil k sinu študentu: »Jernej, upam, da mi boš, ko se vrnem, že vedel povedati, kaj si se odločil študirati. Zavoljo denarja, da ti ga vem praviti. Saj me razumeta, ali ne?«

Oba sta zardela. Lojzka ni rekla nič, Jernej je pa kar za oba odgovoril: »Razumeva.«

»Pa zbogom!«

»Srečno!« sta voščila Jernej in Lojzka.

Pa so spet pognali. Tokrat je Boštjan sèdel na prvi voz k Florijanu. Parizarja sta zadržala po navzgor napeti cesti, Jernej in Lojzka sta pa ostala v krčmi sama.

Tudi v vsej hiši ni bilo čutiti žive duše. Pa si je Jernej domislil, da je prav sedaj prišel tisti čas, ko poljubí Lojzko, svojo izvoljenko, če je kaj fanta. Prijel jo je za roko in objel čez pas: »No, si slišala, Lojzka, kaj so rekli naš ata? Da grem lahko študirat, kar koli hočem.«

»Tudi jaz sem tako razumela.«

»Zato pa...« Nagnil se je k njenemu obrazu in nameraval Lojzko prehiteti in jo prísrčno poljubiti na cvetoče ustnice.

Kakor je bil uren, se mu je Lojzka izmaknila. »Ne, ne, Jernej! Lepo te prosim, ne!«

»Pa zakaj ne?« sta fantu omahnili obe roki hkrati.

»Ne bodi hud! Ti že povem. Sedi va, sediva!« je Lojzka lovila sapo.

»Pa sediva!« je bil nejevoljen Jernej.

In sta mirno sedla vsak na svojo stran mize. Lojzka pod okno na klop, Jernej pa njej nasproti na stol.

»No?« je bil užaljen Jernej. »Pri-poveduj!« je skoraj ukazal.

»Jerneeej!« se je kakor ranjena ptička oglasila Lojzka. Obraz ji je zasenčila žalost in komaj je zadržala jok.

Jerneju se je zasmilila. Planil je pokonci in hotel pohiteti k njej.

Pa se je začela z obema rokama braniti: »Ne, ne, ne! Lepo te prosim, da ne! Ostani tam, kjer si, in počakaj, da se malo opomorem! Saj ti vse povem!«

Jernej je spet sedel. Lojzka se mu je zasmilila, da se mu je obraz za spoznanje skremžil. Najrajši bi vstal in Lojzko popestoval kakor otroka, ki je padel in si do krvi obtolkel koleno.

Nekako za očenaš dolgo sta oba molčala. Samo gledala sta se in z očmi pogovarjala.

Prva se je oglasila Lojzka: »Veš, Jernej, ne smeš biti hud!«

»Saj nisem.«

»Vem, da ni lepo od mene, ko se ti ne pustim poljubiti.«

»Kaj je to tak greh?«

»Ne, ampak zarekla sem se.«

»V ugankah govoriš. Ne razumem te.«

»Sedi in poslušaj!«

»Poslušam.« Jernej je mirno sedel in pozorno prisluhnul.

Lojzka je pa začela na pol tiho, skoraj šepetaje, pripovedovati, kako je bilo tisti večer, ko se je Primož vračal iz Ljubljane, kamor je bil z vso naglico peljal njega, Jerneja. Dol grede je vihral kakor burja, nazaj grede se mu pa od Brodarja nikamor ni mudilo. In se je obotavljal in obotavljal toliko časa, da ga je prehitela huda ura in je moral ostati čez noč na Bistrici. No, ni se napil, samo sčasoma se mu je pa le začela poznati vinska volja. Začel je tiščati v Lojzko in hotel izsiliti od nje poljub, ona pa, da ne in ne.

Lojzka se je razvnela in živo pripovedovala.

»Pa zakaj ne?« je hotel vedeti Primož.

»Zato ne, ker sem trdno sklenila, da ne bom poljubila nobenega moškega, dokler ne bom zagotovo vedela, koga bom vzela,« mu je odgovorila.

»Tako...« se je začudil in se

povsem umiril Primož. Čez čas pa je dostavil: »Jaz sem pa sodil, da vsaj malo misliš name in da boš kdaj moja.«

»Saj najrajši tudi bom. Samo za trdno še ne vem.«

»Tako... Še ne veš? Jaz pa vem. Premoti te kdo drug in te bo poljuboval, kolikor se mu bo hotelo. Mor-da te spravi celo v nesrečo, potem pa pusti,« ji je poočital Primož.

Ona je pa zrasla: »Nikoli, nikoli! Pri zveličanju svoje duše se zarečem, da nikoli! In če ne bom tega držala, naj nikoli ne bom mati!«

»Pri samem materinstvu si se zakrepla,« je poudaril Primož.

»Ja. Tako mi Bog pomagaj!« je pritrdila.

Medtem ko je Lojzka o vsem tem pripovedovala, da je modroslovec kar težko razločil, kdaj govori brat Primož, kdaj ona, se je Jernej čudno zresnil.

Ko je Lojzka utihnila, je pa položil dlan na mizo in tudi sam zategnil: »Tako...«

Jernej je obmolknil in si podprl glavo v dlani. Lojzka je pa neslišno vstala, šla okrog mize, se naslonila in potišano vprašala: »Zakaj je tako, Jernej, ko imam vendar oba rada?«

Jernej je dvignil glavo, na široko razprl oči in z ubitim glasom odgovoril: »Najrajši pa nobenega.«

Lojzka je zrastle: »Ne, tega mi ne bo očitati!«

»Saj ne tajim, da naju imaš s Pri-možem rada. Pa le kot brata. Saj ni čuda, ko smo si nekako v sorodu. Prav. Srce poštenega dekleta, kakršna si ti, se lahko vname za enega samega fanta. Zato se pa ne pustiš poljubiti. Prav imaš.«

»Jerneeej!« je zastrmela Lojzka, se naglo obrnila in odhitela h gospodinji, k sestri Lenki v kuhinjo.

Jernej je vstal, prijel zadaj na pasu z levico zapestje desnice in zakoračil po gostinski sobi iz vogla v vogel, povesel glavo in molčal.

Precej dolgo je trajalo, preden se je vrnila Lojzka.

Jernej se je ustavil in jo vprašujoče pogledal: »No... In...?«

»Oprosti, Jernej, da sem ti ušla... Pa, saj sem ti povedala.«

»Si mi. Prav. To stvar bo treba premisliti. In čimprej,« je kakor za-režal sam nase Jernej.

Lojzka mu je prikimala.

Jernej je bil trdno odločen, da se

Razvaline gradu KAMEN blizu Begunj na Gorenjskem, nekdanj dom slavnih Lambergov.

vsaj dva dni pomudi pri stricu Klemenju in teti Lenki, to se pravi, pravzaprav pri Lojzki. Pa je še tisti večer ob polni luni koračil nazaj v Krnice.

Na poti domov se je Jernej ustavil še pod Broscem pri Žabarju. Mama Franca mu je svetovala, naj premisli glede Lojzke: najprej zato, da si ne bo prišel z rodnim bratom navzkriž, potem pa zato, ker ljudje od njega pričakujejo kaj več kot pa samo njega, ženo in nekaj otrok. Preden je došel do doma, je že zatrdno vedel, da Brodarjeve Lojzke ne bo poskušal nikoli več poljubiti.

RAZVOZLAN VOZEL

Minulo je že skoraj štirinajst dni. Vreme je bilo še kar naprej kakor naročeno. Poletno sonce in precej vročine, ki jo je kdaj pa kdaj malo ohladila kakšna ploha.

V petek je prav med južino štopotalo na Markova okna. Nevihta je odgrmela za Stol na Koroško, na tej strani se je pa razjasnilo. Odmolili so in družina se je razšla po delu.

Minca in Špelca sta začeli pospravljati z mize.

Jernej je pogledal mamo, ki je vstala, da odide v kuhinjo, in jo vprašal: »Kaj pravite, mama, če bi jaz danes spet stopil na Bistrico?«

»Kakor veš. Vroče ti ne bo in boš imel prijetno pot.«

»Kdaj se pa vrneš?« je nagajivo malo po strani nagnila glavo Minca.

»Pa še ne vem. Najrajši ostanem čez nedeljo doli.«

»Kakor veš,« je ponovila mama in odšla v kuhinjo.

Minca je šla pomivat. Jernej pa je stopil za njo in po stopnicah v svojo sobo, da se preobleče za na pot na Bistrico.

»Le kako naj Lojzki obzirno povem, da se morava raziti?« je vso pot premišljeval Jernej. »Takole bo še najbolj prav!« je mahnil z roko predse. »Ja, tako, pa nič drugače.«

Ko je stopil pri Brodarju v gostinsko sobo in pogledal Lojzki v razžalosten obraz, pa spet ni vedel kako.

Lojzka mu je narahlo poočitala: »Dolgo te ni bilo blizu. Sem že mislila, da več ne prideš.«

»To bi bilo pa zares grdo.«

»Bi bilo,« je pritrdila Lojzka in povabila: »Sedi! S čim naj ti pa postrežem?«

»Nisem ničesar potreben.«

»Vroč si,« je opazila Lojzka. Postavila je drobno šilce slivovke preden in poskrbela: »Spij, da se ne prehladiš!«

Ubogal je in jo povabil, naj prise-de. Bila sta sama. Prijel jo je za roko.

»No, kako je, Lojzka!«

»Saj sam veš, da nič prida. Pa tebi?«

»Prav tako.«

Nekaj časa sta se samo gledala. Potem je Lojzka prva spregovorila.

la in koj spočetka posegla z besedo kakor z golo roko v žerjavico: »Veš, Jernej. Težko mi je bilo teh štirinajst dni. Doslej v življenju še nikdar ne tako.«

»Se ti na obrazu pozna,« je pritrdil Jernej.

»Tudi tebi.«

»Se mi zdi, da ne,« se je branil Jernej in hotel biti možat.

»O, pač. Saj nisem tako kratkovidna, da bi tega ne videla.«

»Lojzka, kaj pa govoriš?« se je razhudil Jernej. Hkrati pa si je zaželel, da bi smel s poljubom ustaviti Lojzkinu besedo.

Pa ja kakor nevidna roka pred njegovim obrazom v polkrogu začela odklanjajoče nihati in molče do povedovati kakor navzgor obrnjen trepetikelj hišne ure: »Ni-ko-li, ni-ko-li, ni-ko-li...«

Kar stegnilo se mu je pred očmi, da ni mogel drugega reči kakor samo: »Lojzka...«

»Ne zameri, če po domače povem, ko nisem hodila v šole in komaj brati znam!«

»Lojzka!« se je vznemiril Jernej.

»Saj ne gre za to.«

»Tudi,« je oporekala Lojzka.

Jernej ni vedel, kaj odgovoriti.

Pa je spet Lojzka povzela besedo: »Kakor je bilo hudo, je kar prav, da si dolgo izostal. Sem vsaj imela dovolj časa, da sem vse do dna premislila.«

»No...?« je zategnil Jernej.

»Midva ne spadava skupaj,« je počasi, kakor bi hotela vsako besedo posebej poudariti, težko povedala Lojzka.

»Utegneš imeti prav,« je pritrdil Jernej in sklonil glavo.

»Le pomisli,« je Lojzka položila roko na mizo kakor šolarica na klop. »Ne rečem, ko bi bil ti najstarejši in bi prevzel dom. Ali pa četudi ne. Nobenega drugega ne kakor tebe. Tako pa. Samo za cokol bi ti bila v življenju.«

»Kako pa govoriš, Lojzka?« je skušal oporekati Jernej.

»Kakor bi bilo res. Recimo, da bi bil ti profesor ali sodnik ali karkoli. Pa bi me pred pustom peljal na ples. O,« je zanikala s prstom, »za ples bi me zlepa katera ne ugnala. Samo za hinavsko priklanjanje pa jaz nisem.«

»Boš imela kar prav. Sicer bi te lahko naučil, pa...«

Jernej je obmolnil, pa je Lojzka

nadaljevala: »Ti bi mu kupil drage obleke, da bi vsi, ne samo moški, tudi ženske postale pozorne in...«

»Do zadnje črke imaš prav,« je znova pritrdil Jernej.

»Pa to še ni vse,« se je razvnela Lojzka. »Kaj bi pa doma rekli?«

»Že vem, kaj misliš. Lemenat. No, to ti pa povem: ata so mi naravnost odsvetovali, naj ne postanem z žensko v srcu duhovnik; mama so mi pa prav v nedeljo namignili, naj se obrnem, kamor hočem.«

»Ne mislim samo vaših. Ljudje, ljudje!«

»Kaj mi mar!« je skoraj zarežal Jernej.

»Pa jim zaveži jezike, če jih moreš! Bi me obrekovali, da sem te, nabrita točajka, znala zapeljati in te odvrniti od lemenata. In bi mi rekli... že veš kako... Tebe bi pa na skrivaj z babjekom čistili.«

»Imaš kar prav,« se je zasmejal Jernej.

Lojzka se je pa začuda zresnila: »In nazadnje še to, kar bi bila morala postaviti na prvo mesto: saj še nikoli več k vam domov ne bi mogla iti.«

»Zakaj pa ne?« je hlastnil Jernej.

»Zavoljo Primoža.«

In sta obmolnila.

Lojzka je vstala in šla na večni prag prijazno pozdravljat vozarje, ki so se s tremi parizariji ustavili pred hišo, naročili vina in priprago. Kónj niti privezali niso. Lojzka jim je stopila po hladno vino v klet in jim ga prijazno se smehljaje točila v kozarec kar pred vrati. Pili so vsi iz enega kozarca, ki so si ga podajali drug drugemu. Ko so do zadnje kaplje vse popili in spet pognali, se je Lojzka z resnim obrazom vrnila v hišo. Saj je premišljala, pa ni vedela, kaj reči.

Prvi se je oglasil Jernej: »Prinesi še meni maseljč vina!«

»Katerega pa?«

»Cvička. Kdo bi na to grenkobo mogel piti sladko rebulo?«

»Saj,« je pritrdila Lojzka in hkrati že pozdravljala nove goste, ki so pravkar vstopili.

Razpletel se je pogovor in Jernej in Lojzka o sebi nista imela več priložnosti spregovoriti.

Ko se je zmračilo, je pri tretjem maseljcu Jerneju prišlo na misel, da bi šel domov.

»Jernej, imej pamet!« mu je branila Lojzka.

On pa, da gre. Ko človek ponoči na samotni trdi cesti tako lahko premišljuje o trdotah življenja.

»Bodi pameten!« mu je prigovarjala teta Lenka.

On je pa svojo trmoglavil naprej.

»Nikamor!« je ukazal stric Klemen. »Kaj boš študentovsko trapasto zaljubljen krevsal naokrog! Saj jo imaš pred sabo, pa se je naglej! Še prezgodaj je boš sit, če si tako neumen, da jo boš kdaj vzel.«

Gospodar Klemen ga je od prepogostega napivanja pri prepreganju malo čutil. Ni bilo čudno. Od jutra do večera je pripregal in gnal konja, da sta se komaj najesti in napiti utegnili.

Ta večer Jernej ni pomagal Lojzki pospravljati. Spal ni skoraj vso noč nič.

KAM SEDAJ?

Šele v ponedeljek popoldne, prej ga nikakor niso hoteli pustiti, je Jernej odšel.

Preden je odšel, je Lojzka le ujela priložnost, da sta spet o sebi spregovorila: »Tok sedaj uvidiš, Jernej, da z nama ne more biti nič.«

»Uvidim.«

»Zaradi mene si povsem prost.«

»Tudi ti, kar se mene tiče.«

»Samo...« Lojzka se je malo poobotavljala, potem pa sklonila glavo in kakor predse na tla povedala: »Če bi se pa ti kdaj oženil s kakšno nerodno žensko, bi me pa le bolelo.«

»Lojzka, kako spet govoriš?«

»Morebiti bi me pa tudi ne,« se je popravila Lojzka. »Zaradi Primoža, veš.«

»Najbrž ne boš doživela, da bo Markov Jernej sploh katero jemal.«

»Utegne biti še najbolj prav. Ne zaresi se pa nikar ne, ker zarečene-ga kruha je več pojedenega kakor zapečenega!«

Sicer nista imela navade segati si v roke. Tokrat sta si pa. Kar nevede. Menda sta res čutila, da se njuni življenjski poti za vselej razhajata.

»Brodarjeve hiše se pa zavoljo mene nikar ne ognuj!«

»Saj je ne bom.«

V veži mu Lenka, ki ji ni ostalo nič skritega, ni sicer segla v roko, pač pa ga je povabila, naj še kaj pride.

»Bom skusil,« je obljubil Jernej in odšel.

bo še

kako diha in niha živ-
ljenje naših ljudi po
zahodni Evropi?

iz zdomstva

anglija

Tokrat želimo poročati o naši misijonski dejavnosti. Hvaležni smo, da je med našimi ljudmi ta zavest tako živa. Vsako leto nekaj nabere. Morda smo vsaj nekoliko podobni ubogi vdovi iz evangelija, ki je darovala v templju s svojim novcem predvsem svojo pripravljenost.

Za misijone so darovali:

15.— angl. funtov je darovala ga. Biberovič; po 10.— funtov so darovali: g. Lapajna, g. Zle, g. Kogoj, dvakrat N. N., g. Selak, g. Šabec, g. Fras; po 5.— funtov so darovali: g.

Martin Van iz Schwarzacha je postal po krstu v Tenneku božji otrok.

Grčar, g. Prevc, g. Stefančič, g. Vidmar, g. Klemenčič, g. Svete, g. Režek; g. Lavrič pa 3.— funte. Tombo-la v Londonu je prinesla 20.— funtov, v Bedfordu pa 52.— funtov. Nabirka v cerkvi in čisti dobiček od srečanja sta znesla 28.— funtov.

V misijone smo tako torej poslali 232.— angl. funtov. Bog povrni vsem darovalcem!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Dela v Škofijskem centru, ki so ga delimo s Poljaki, se počasi bližajo h koncu. Čakamo, da bodo elektrikarji končali z napeljavami. Vsako nedeljo se tam zbere-mo po maši; včasih nas je več, potem zopet malo manj, saj je letošnja zima res muhasta.

Na tretjo nedeljo je bilo posebno dosti obiska. Naš organist g. Anton Zoré in g. Anton Häuschen sta praznovala svoj god.

Tudi na prvo nedeljo v februarju je bilo zelo veselo, čeprav nas ni bilo toliko kot za Antonovo nedeljo. Že dolgo ni bilo toliko petja v centru kakor takrat.

V načrtu imamo *pustovanje* na prvo nedeljo v marcu (1. marca), to je prav na pustno nedeljo. Takrat se bomo zbrali v veliki dvorani. Upamo, da bodo harmonikarji prinesli s seboj tudi glasbila, saj je ob živi glasbi bolj veselo kakor le ob ploščah.

Februarja je umrl v bolnišnici elizabetink v Linzu ing. Stanislav Kolkol. Imel je pljučnega raka in dočkal komaj 56 let. Bil je štajerski rojak. Nekoč je rad zahajal v slovensko družbo, potem so ga pa razmere odtrgale iz naše skupnosti. Pokopan je bil na pokopališču na Urfahrju.

SALZBURŠKA

HALLEIN — Na četrto nedeljo v januarju nas je bilo petnajst pri božji službi. Ker je bilo v cerkvi zelo mrzlo, smo se zatekli k sestram v

kapelico, kjer je bilo lepo toplo. Ogrele so nas tudi božične pesmi, ki smo jih med mašo prepevali.

Po maši smo se zbrali v gostilni pri Röcku, da smo se pogovorili in okrepili.

SALZBURG — Tudi v Salzburgu nas je bilo kar precej pri januarski maši. Največ je bilo rojakov iz Freilassinga, pa tudi študentje in rojaki iz Salzburga so prišli. Bogoslovci so oblikovali mašo. Po maši smo se kratko zbrali na hodniku ob kapeli, ker je bila dvorana založena s pohištvo, ki je namenjeno za sobe v pritličju.

TENNECK — Tenneck je letos zasul sneg kakor ljudje še ne pomnijo. Pa so rojaki v januarju v lepem številu prišli. Po maši smo se zbrali v dvorani in se res prijetno imeli. Dogovorili smo se, da bomo v februarju imeli *pustno zabavo*. Šele ob enajstih zvečer smo se razšli.

Na drugo nedeljo v februarju pa nas je bilo toliko kot v starih časih. Med mašo je bil *krščen* Martin Van. Rojen je bil 15. decembra lani v Schwarzachu. Starša Andrej Van in Katarina, rojena Divjak, sta bila sina zelo vesela. Pa tudi obe sestrnici sta veseli bratca. Botrovala sta stric Rudolf Van in njegova žena Kristina, ki živita v Schwarzachu.

Želimo vsem, da bi jim bil mali Martin v veselje in da bi božji blagoslov bil nad družino. Oče Andrej je imel pred dvema letoma hudo nesrečo, da je zaradi komplicirane-ga zloma noge bil eno leto v bolniškem stanju.

Po končanem bogoslužju smo šli v dvorano. Za pijačo je poskrbel g. Anton Ružički, za želodce je pa skrbela ga. Frančka Cimerman; z go. Trstenjakovo sta nacvrli 250 krofov, ki so vsi šli. Poleg tega so bile na razpolago pečenice, kruhki s pečeno svinjino in s šunko. Muziko sta nam oskrbela g. Anton Krklec, ki je postavil svoj stereogra-mofon, in g. Adolf Namestnik, ki je mojstrsko »vlekel« harmoniko.

Da so se ljudje res prijetno zabavali, je dokaz že to, da smo se razšli šele po polnoči, čeprav so morali nekateri iti zjutraj na delo.

Vsem, ko so se žrtvovali, da je bi-

V Slovenskem cerkvenem centru v Linzu ob otvoritvi.

Naši rojaki so se ob lanskem martinovanju v Tennecku prijetno zabavali.

lo prijetno in lepo, prav prisrčna hvala od nas udeležencev! Nekateri so bili prvič med nami in so rekli, da bodo še prišli, ker jim je bilo tako všeč. Kljub temu da smo precej spili, ni bilo nič pijanih, kar je še posebej razveselilo našega izseljenskega duhovnika.

ST. JOHANN in PONGAU — V 81. letu starosti je 7. decembra umrl Ljubljčan g. Ervin Hitzl. 17. decembra je opravil pogrebne obrede mons. dr. Janez Rupnik, ki je bil hišni prijatelj. Njegovi ženi, ge. Meti, roj. Štrukelj, ki je tudi Ljubljčanka, in hčerki, ki je advokat v Salzburgu, naše iskreno sožalje!

»Slomškov« moški pevski zbor je nastopil na jubilejnim sprejemu v belgijskem Limburgu, o čemer smo poročali v prejšnji številki »Naše luči«.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Naši bolniki: Nismo še poročali, da je v preteklem majniku naša rojakinja ga. Julka Prelogar-Mraz iz St. Nicolas pri Liège-u imela že drugo operacijo na nogi, ki je lepo uspela. Ga. Julka vse rojake prijazno pozdravlja. Tudi mi dobro ženo lepo pozdravljamo, se ji zahvaljujemo za zanimanje in sodelovanje ter ji voščimo zdravja.

V sanatoriju Lanaken se že dalj časa zdravita g. Jože in ga. Tončka Kresè. Omenjena in g. Zupana, ki je tudi tam, prav lepo pozdravljamo in želimo zdravja.

Ga. Kelhar iz Zwartberga, ki je tudi bila v bolnišnici v Genku, se je

že vrnila na svoj dom. Tudi njej, naši sodelavki, gredo naši pozdravi in dobre želje za zdravje.

HOEVEZAVEL — V sredo, 21. januarja, smo spremljali na zadnji zemeljski poti vzorno krščansko mater go. Terezijo Pešec, vdovo po Ivanu Ifčiču, staro 82 let. Zadnja leta svojega življenja je preživela pri hčerki Justi v Viemesmeeru. Rajno je zanimalo vse dobro. »Naša luč«, »Družina« in mohorjevke so v njeni hiši imele domovinsko pravico.

Po zgodnji smrti njenega moža

Predsednik društva »Slomšek« g. Bernard Žabot pozdravlja goste na jubilejnim sprejemu. — Od leve na desno so zastopniki društva oziroma zbora: g. Cverle, gdč. Globokar, g. Žabot, g. Vili Rogelj, ga. Trinko, g. Čotar in g. Globevnik.

Pokojna **TEREZIJA PEŠEC**, vdova po Ivanu Ivčiču, vzorna krščanska mati.

sta hčerki Justa in Ivanka ter sin Vincenc in vnuki bili njena skrb in ljubezen. Otroci je niso razočarali, tako rekoč na rokah so jo nosili vsa leta njene oslabelosti. Njenega pogreba se je udeležil tudi krajevni škof Heuschen, ker je pri njem zaposlen in spoštovan njen zet beneški Slovenec g. Gus Johan.

Naj dragi Bog našemu narodu pošlje še veliko tako dobrih mater! Žalujemo izražamo krščansko sožalje. Naj počiva v miru!

VABILO

Veljudno vabimo na

SLOVENSKO VESELICO,

ki bo v soboto, 21. marca, v dvorani »CONCORDIA«, na Oude baan v Maria Heide, na levo med Maasmechelenom in Eisdenom, če se vozimo iz Maasmechelena proti Eisdenu. Začetek bo ob 20. uri.

Spet bo igral »Kvintet Staten-berg«, ki ga vodi Oto Lesjak iz Nemčije.

Pridite!

Povabite prijatelje!

Na veselo svidenje!

»Vesela mladina«

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Tokrat nekaj starih in novih novic:

V družini Laurent-Bajc iz Flénu se je lani 15. oktobra rodila hčerki- ca prvorojenka, Jessica po imenu. Iskreno čestitamo!

Iz domovine je prišla vest o smrti g. Martina Mlekuža iz Bovca, ki je prej dolgo vrsto let živel v Bruslju. Bil je vesele narave in med prvimi pevci Slovenskega pevskega zbora »Simon Gregorčič« iz Bruslja, ustanovljenega leta 1974. Ohranimo ga v lepem spominu, njegovo dušo priporočimo Bogu in naj počiva v miru v domači zemlji, ki jo je tako ljubil! Njegovi ženi ge. Roziki in ostalim sorodnikom naše sožalje.

V kliniki André Dumont v Waterschei je 18. januarja t. l. umrla ga. Terezija Iščič, roj. Pešec, ki je več let preživela med nami v La Bouverie. Njenim otrokom in ostalim sorodnikom naše sožalje!

V 81. letu starosti je umrl pri svojem sinu v Tongrinne g. Felicijan Podgornik iz Châtelineau, in sicer 31. januarja t. l. Rodil se je leta 1900 v Čepovanu (Slovenija). Bil je dober človek, vesele narave in je težko prenašal samoto po smrti svoje žene ge. Katarine Braes, Belgijke, ki pa je znala dobro slovensko govoriti. Naj počiva v miru! Sinu Feliks in ostalim sorodnikom naše sožalje!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

V nedeljo, 18. januarja, nas je naš mladi znanstvenik Janez Zorec v svojem predavanju popeljal najprej v razne zvezdarne, nato pa v vseмирje, kjer smo ob krasnih slikah vsaj malo dojeli veličino, pa tudi kompliciranost vsemirja, a tudi začutili, kako mogočen je Tisti, ki je

vse to ustvaril in ki vse to vodi. Predavatelju se prav lepo zahvaljujemo z upanjem, da nas bo še kdaj povabil na kak tak izlet.

MELUN

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 8. marca, ob devetih popoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

Dne 28. jan. t. l. je po daljši bolezni umrl Jože Štimac iz Bois-le-Roi in bil pokopan 30. januarja.

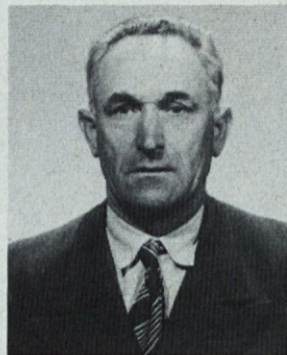
Pokojni je bil star 68 let; doma je bil iz Spodnjega Čačiča pri Osilnici. V Francijo je prišel leta 1940, kjer si je ustvaril svoj dom. Pred sedmimi leti mu je umrla žena, sedaj je pa tudi sam odšel v večno domovino. Hčerki Genovefi, bratu Lojzetu in njegovi družini ter vsem sorodnikom naše sožalje!

COURVILLE (Marne)

V soboto, 24. januarja, je bil ob številni udeležbi rojakov in domačinov pospremljen na zadnji poti Franc Šeruga.

Pokojni je bil rojen leta 1908 v Bokračih v Prekmurju, v Francijo je prišel leta 1936, kjer je pridno delal kot poljedelski delavec, dokler se ni pred leti, ko je stopil v pokoj, z ženo naselil v svoji hiši v Courville. Pred meseci je bil operiran, toda zavrata bolezen ga je strla. Pokojni je tudi v najhujšem trpljenju ohranil krščansko zaupanje v večnost. Ženi Amaliji in vsem drugim sorodnikom izrekamo svoje sožalje.

Pokojni Franc Šeruga, Courville (Marne).

CHEVREGNY (Aisne)

Dne 10. 12. 1980 je v starosti 78 let umrla Ana Južnič, rojena Lulik, doma iz Doliča pri Gradcu v Prekmurju. Možu Stanislavu in hčerkam Danici, Mariji in Zofki naše sožalje!

LA MACHINE (Nièvre)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 22. marca t. l., ob enajstih v farni cerkvi.

LURD

Kdor želi romati v Lurd ob mednarodnem evharističnem kongresu (od 16. do 23. julija), naj se čimprej vpiše pri svojem slovenskem duhovniku!

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Iz domovine prihajajo lepe vesti o prenovi Cerkve v Sloveniji. Ne samo papež, škofje in duhovniki potrebujejo obnove po smernicah zadnjega cerkvenega zbora, temveč naj ta prenova zajame tudi vse vernike, ki so živi in bistveni člani in udje skrivnostnega Kristusovega Telesa na zemlji, ki je Cerkev.

Od 16. do 23. julija bo v Lurdu mednarodni evharistični kongres, ki se ga bo udeležil tudi papež Janez Pavel II. Prenova tudi nas izseljenec in uspeh kongresa zavisi od naše duhovne priprave. V ta namen bomo obhajali ves veliki teden duhovno obnovo z misijonom, ki ga bo vodil lazarist Emil Česnik, misijonar iz Madagaskarja, Afrika.

Ves postni čas naj bi služil tej pripravi. Duhovne obnove v postu bomo imeli:

Lille: na Bd. de la Liberté v kapeli Pomočnic duš v vicah 22. marca ob 16. uri.

Tourcoing, rue d'Austerlitz: v kapeli Pomočnic duš v vicah 5. aprila ob 16. uri.

Armentières: v cerkvi N. D. de Lourdes 29. marca ob 16. uri.

Wingles: 10. aprila po dogovoru.
Vendin-le-Vieil, Fosse VIII: v soboto, 11. aprila, Rue Gavalni ob 18. uri.

Carnières: v soboto, 11. aprila, ob 20. uri v hiši Srečka Gašpariča.
St. Pol: v soboto, 4. aprila, ob 20. uri.

Croisilles: 12. aprila ob 16. uri.
Prijavite pravočasno tudi bolnike, da bodo vsi deležni milosti sv. misi-jona.

V boljšo domovino sta odšla: 12. januarja Franc Hiršelj v Bruay-en-Artois. Pokojnik je bil žrtev rudarske bolezni silikoze, ko jo je moral leta in leta v hudem trpljenju prenašati. Ob skrbni pomoči svoje žene je dobro vzgojil svojo družino. Pokopan je bil v zgodnjih jutranjih urah 15. januarja v cerkvi sv. Marti-na.

Za silikozo je odšel dobro pripravljen 31. januarja Franc Tomšič v svojem 62. letu življenja v Hullech. Po značaju tih je z jobovsko potrpežljivostjo prenašal zadnja leta hudo bolezen, ki ga je priklenila na posteljo. Pokopan je bil 20. januarja na pokopališču v Wingles, kjer počivajo njegovi pred kratkim umrli starši.

Naj se oba pokojnika odpočijeta od svojega truda in uživata večno plačilo! Njunim sorodnikom naše krščansko sožalje!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Sneg, zima, mraz... »in dolgo proč ne spravi se.« Mladina je tega vesela, trgovci s kurivom tudi, mi stari pa ne. Ko boste to brali, bo že pomlad — vsaj upajmo! — trkala na vrata in tu pa tam bo kak sončni žarek ogrel naše okorele kosti.

Včasih se izprašujemo, koliko nas je še Slovencev v Tucquegnieux in okolici. Uradno tega ne moremo ugotoviti, ker je večina že naturalizirana. Mogoče nas bo vseh skupaj še šestdeset. Te bi mogli razdeliti v tri skupine: prvič take, ki govorijo prav dobro slovensko, francoski jezik jim pa dela težave; v drugo skupino spadajo tisti, ki znajo prav dobro francosko, slovensko pa le za silo; v tretjo pa oni, ki so sicer slovenske krvi, razumejo pa ne naše govorice. Pri vsem tem je pa še nekoliko tistih, ki znajo prav dobro oba jezika.

Močna in zavedna slovenska kolonija je vsekakor v Aumetzu. Tam imajo slovensko društvo, katerega duša je pevski zbor.

Temu društvu in našemu gospodu Dejaku moramo biti hvaležni, da

se vzdržujemo na površju vode — tujine —, da plavamo in ne utonemo prehitro.

J. Jankovič

italija

RIM

O življenju in delu odbora »Slo-mšek«: Dne 28. 1. 1981 se je sestal novo izvoljeni odbor pri cerkvi Loretske Matere božje in razpravljali o (ne)uspehu zadnje tombole, o članarini, o programu za letošnje leto in še o marsičem drugem.

Prešernov dan: 8. februarja vsa slovenska kulturna javnost obhaja obletnico velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Ta dan naj nam bo v spodbudo, da bomo ljubili materin jezik in vso našo omiko. Ob tej priliki se zahvaljujemo staršem, ki dajete svoje otroke v slovensko dopolnilno šolo v Rimu in tako skrbite, da se bo naš materin jezik ohranjal iz roda v rod.

Velik kulturni dogodek med nami: 22. februarja je med nami gostoval pevski zbor »ANTON FOERSTER« iz Ljubljane pod vodstvom prof. Jožeta Trošta, ki je študiral na glasbeni akademiji v Rimu. Zbor je pripravil pester izbor kvalitetnih narodnih pesmi, ki jih je izvedel po maši na via Botthege Oscure v naši dvorani. Pred začetkom je vsakdo prejel lično tiskano vabilo v slovenskem in italijanskem jeziku.

Naši bolniki: V bolnišnici je gđc. Frančiška Škulj. Čaka na operacijo žolčnih kamnov; nekaj dni je bila tudi gđc. Jožica Erbežnik.

Redna nedeljska maša, razen zadnje nedelje v mesecu, je v cerkvi Loretske Matere božje (Foro Traiano) popoldan ob 17. uri. Naročila za maše sprejema msgr. Šegula.

»L'Osservatore Romano della domenica« (25. 1. 1981) je objavil zelo lep članek o »Sloveniku« z naslovom »Le pietre antiche dello Slovenik«. Obširen članek krasita dve

umetniški sliki: Marijina cerkev na Blejskem otoku in sv. brata Ciril in Metod. Slednja se nahaja v Sloveniku in je umetniško delo Staneta Kregarja. Članek je podpisal Rinaldo Panetta.

Društvo »Slomšek« se toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki ste po svojih močeh pomagali pri organizaciji naše tombole in vsem, ki ste v ta namen prinesli svoja darila. Bog vam povrni!

Misijonska nabirka je bila uspešna. Nabrali smo 447.000 Lit. Vsem darovalcem prav lepa hvala! S tem denarjem smo kupili projektor za našega misijonarja Janka Kosmača na Madagaskarju. V pomoč mu bo pri katehetskem delu.

Naše društvo se je zahvalilo kardinalu vikarju Polletiju, da nam je v svoji velikodušnosti odstopil prelepo Marijino cerkev na Foro Traiano; slovenska nedeljska sv. maša je zelo lepo obiskana. Bodimo vztrajni tudi v bodoče in povabimo k maši še druge! To je lepa priložnost, da lahko sredi Rima obhajamo mašo v domačem jeziku.

Slovensko romanje v Rim od 18. do 21. marca bo vodil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Naši romarji se bodo pridružili romarjem iz vseh jugoslovanskih škofij in bodo tako poromali v sveto mesto za sklep praznovanj 1500-letnice rojstva zavetnika Evrope sv. Benedikta in v zahvalo za dar vere in kulture.

Jugoslovanske romarje bo posebej sprejel sv. oče Janez Pavel II. v soboto, 21. marca. Slovenski romarji bodo še posebej obiskali grob sv. Cirila v Rimu in s tem počastili oba slovanska apostola.

Našim romarjem iz domovine izrekamo dobrodošlico in želimo, da bi se v Rimu lepo počutili.

nemčija

STUTTART-okolica

»Kristus, kraljuj« po radiu Stuttgart

V nedeljo, 4. januarja, je radio Stuttgart (Südfunk I) prenašal celih

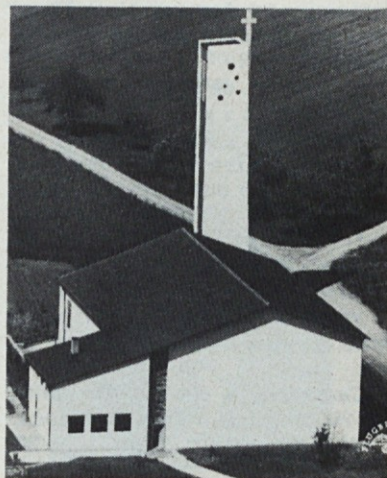
Na velikonočni koloniji v Tirolah 1980 so slovenski šolarji iz Stuttgarta doživljali še veselje zime. Letos bo tam za Veliko noč verjetno že lepa pomlad.

20 minut pesmi našega moškega zbora »Domačega zvona«, ki ga vodi organist gospod Damjan Jejčič. Zadnja pesem na programu je bila »Kristus, kraljuj — Kristus, zmaguj« skladatelja Vinka Vodopivca.

Verjetno je bilo to prvič v zgodovini, da je slovenski izseljenski zbor pel v nemškem radiu. To ni le velika čast za pevce, ampak za vse Slovence v Nemčiji. Slovenski katoličani pa smo še posebej ponosni na to, da smo slišali po radiu tudi versko pesem. Pri tem smo se seveda spraševali, ali ne bi bil že čas, da bi nam tudi po Radiu Ljubljana na željo predvajali verske pesmi? Ali ni čudno, da je Nemčija prej pripravljena ugoditi našim željam kot pa rodna domovina! Kam bomo prišli, če bomo morali živeti v občutju, da nam nudi tujina več svobode kot domovina? Na čem naj potem gradimo svoje spoštovanje in ljubezen? Smo odrasli in vemo, kaj se spodobi in kaj je prav.

Že blizu 20 let se Slovenci iz okraja Ludwigsburg v Nemčiji zbirajo enkrat na mesec k maši v tej cerkvi v Oberstenfeldu. Cerkev stoji na robu novega naselja, zato vidimo v zahodno smer samo njive in travnike.

Ko bo prišla Velika noč, bodo rojaki zopet prinesli v lepih košaricah k žegnu. Tu so zbrani na velikonočno soboto leta 1980 v Esslingenu v Nemčiji.

Na mladinskem dnevu 1980 v Stuttgartu je na vrtu Slovenskega doma nastopil tudi mladinski ansambel.

Novoletna napitnica

V nedeljo, 11. januarja, smo priredili v Stuttgartu družabni večer — novoletno napitnico. V polni dvorani pri cerkvi sv. Konrada smo si krepko stiskali roke in želeli sreče in zadovoljstva v novem letu. Nato je vse navzoče pozdravil mladinski ansambel z domačimi in tujimi melodijami. Rojak, gospod Peter Kajzer, nas je v filmu popeljal na potresno področje Črne gore. Film je izdelal sam med dopustom. Iz razrušenih naselij še danes kliče po pomoči velika revščina, ki ji ljudje sami ne bodo mogli odpomoči. Tako je bil film hkrati apel na solidarnostno pomoč.

Po filmskem predvajanju so se oglasile po zvočnikih poskočne melodije in na plesišču se je začelo živahno gibanje. Seveda smo vmes tudi peli, saj drugače ne bi bilo slovenskega večera.

Volilni letaki v slovenščini

V škofiji Rottenburg-Stuttgart bodo letos 29. marca volitve župnijskih svetov. V informacijo o nalogah svetov in o poteku volitev je izdala škofija posebne letake. V 2000 izvodih jih je dala natisniti tudi v slovenskem jeziku. Nosijo naslov: »Gemeinde für alle — Župnija za vse«.

Škof poziva vse katoličane v ško-

fiji brez razlike na narodnost, da se udeležijo volitev in po možnosti tudi kandidirajo. Slovenci ne bomo stali ob strani in med nami bo tudi nekaj kandidatov, ki želijo aktivno delovati v župniji, kjer stanujejo.

Čestitke h krstom

V Stuttgartu čestitamo k naraščanju: Vajda Antonu in Mariji k hčerkici Jasni; Malovrh Alojzu in Anici k hčerkici Lidiji.

V Waiblingenu Ropin Antonu in Ljubinki k sinku Denisu ter v Reichenbachu Hižman Leopoldu in Mariji k hčerkici Sandri.

Žalostne novice

To pot moramo poročati kar o štirih smrtnih primerih.

V Döfgingenu se je 17. 1. zaradi požara zadušil dvoletni Škrofič Boris, sinko Škrofič Alojza in Rozike.

S svojim štiriletnim bratcem Zmagom sta se igrala v otroški sobi, ko je šla mati nakupovat in je bil oče zaposlen v kleti. Otroka sta se igrala z vžigalnikom in tako je prišlo v sobi do požara. Očetova pomoč je prišla za mlajšega sina prepozno. Nastali dim ga je zadušil. Nedorodnega Borisa smo pokopali na pokopališču Döfgingen, okraj Böblingen.

V bolnišnici v Tübingenu je 27. 1. umrl 36-letni rojak Sedlašek Konrad. Stanoval je v Nellingenu nad Esslingenom. Ko se je zaradi glavobola obrnil na zdravnika, ga je ta takoj poslal v Tübingen. Ugotovili so, da ga je zadela možganska kap in pomoči ni bilo več. Pokojnega

Rojaki!

Vsaj enkrat v življenju v Lurd!

NORDRHEIN-WESTFALEN:

Veliko slovensko ROMANJE V LURD

v povelikonočnem tednu, od 20.—26. 4. 1981. Cena ca. 300 DM; za družine z otroki velik popust! Programi, prijave, informacije — pri Vašem slovenskem duhovniku!

Slovenski mladinci iz Stuttgarta pri nastopu na prosvetnem večeru v Münchnu.

Konrada so prepeljali na domače pokopališče v Vitomarcih.

V Ludwigsburgu je 19. 1. umrla 66-letna rojakinja Csercsevics, roj. Lenošek Neža. V domovini je pokojnica živela v Šmartnem ob Paki, od koder je prišla na delo v Nemčijo. Vstajenja bo pričakovala na pokopališču v Ludwigsburgu, kjer so jo pokopali ob številni udeležbi sorodnikov in znancev.

Sredi decembra 1980 so v Geislingen/Steige pokopali 70-letnega rudarskega upokojenca Imperl Jožefa. Pokojni je bil rojen v Brestanici, večino življenja pa je prebil v Nemčiji. Najprej je delal v rudniku v Oberhausnu, nato pa do upokojitve v Geislingen/Steige. Jeseni preteklega leta ga je ponovno zadela kap, da je moral v bolnišnico. Ko je malo okreval, so ga odpu-

stili. Doma pa svoje usode ni bil zmožen prenašati in je obupal nad življenjem. Naj mu Bog ta greh odpusti!

Vsem, ki so jih naštetih smrti zelo prizadele, izrekamo na tem mestu naše iskreno sožalje.

MÜNCHEN

Komedija *Jeppe s hriba*, ki jo je naša igralska družina postavila 8. februarja na oder, je vsekakor dogodek, o katerem je treba najprej poročati.

Na prvi pogled je ta komedija videti morda naivna, pa je ob poglobitvi vanjo vendarle moč odkriti toliko življenjske modrosti, da jo je treba imeti za domiselno in domišljeno stvaritev. Poleg tega je jezik krepak in pristen, slovenščina naravnost blesteča. Pa seveda, kar je bil glavni razlog, da so

se igralci odločili zanjo, polna humorja, tako v besedi kot v dejanju.

Če naj zapišemo o uprizoritvi komedije kakšno besedo, potem naj takoj skrajša povemo, da je niso igrali poklicni igralci, ampak predvsem ljudje dobre volje, ki so hoteli našim rojakom pripraviti dve uri zabave. Kljub temu lahko zapišemo, da je v več ozirih pogledalo iz te predstave več kot navadno amaterstvo: tako iz igranja nekaterih igralcev kot iz mask in kulis.

Že po pisateljevi zamisli nosi težo vsega dogajanja komedije Jeppe. Tudi pri naši uprizoritvi je nosil Jeppe težo dogajanja v smislu igranja: bil je podeželsko zagoveden in preprost, pristen in doživet, kot baron surovo gospodovalen in baronsko pokvarjen, prav kakor je to zahtevala od njege vloga. Ne nazadnje je treba omeniti njegovo jasno in glasno izgovarjavo in popolno obvladanje besedila. Res, boljšega Jeppeja bi si težko predstavljali.

Tudi njegova žena Nille ni v svoji igri zaostajala za njim, čeprav smo čutili, da je njena surovost sad njene igralskega talenta, nikakor ne njene narave. Bila »močna« žena, huda in trda, jezljiva, pa spet do razneženosti mehka, ko je mislila, da je mož mrtev.

Trojico baron-Kristjan-Friderik je treba ocenjevati kot celoto, saj je nastopala kot taka. Bili so odlični v maski, tudi predvsem v spremljanju Jeppejevih neotesanosti, ko se niso nikdar spustili v vlogo nezainteresiranih statistik, sicer je bil pa vsak od njih po svoje zanimiv: baron po svoji močnatosti in širini, Kristjan po svežosti in igrivosti, Friderik po igralski domiselnosti. Kot celota so bili prijetno doživetje.

Oskrbniku in njegovi ženi je pisatelj odmeril manjši vlogi, pa sta bila vsak v svoji pristna: oskrbnik kot »biciklist«, ki se navzgor klanja, navzdol pa pritiska, s svojo visoko, koščeno postavo, njegova žena kot »srnica« barona Jeppeja v svoji zadržanosti, trpnosti, simpatičnosti.

Krčmar Jakob je nastopil pogumno in močnato, kot pravi Jud, ki poišče vse trike, da iz ubogega pijančka iztisne zadnje krajcarje.

Skratka: predstava je v okviru, kot je bil zamišljen, polno uspeša. K temu

Pri krstu Roberta in Klavdije Labohar

Na jubilejnim sprejemu slovenskega petja v Belgiji se je iz solidarnosti oglasilo tudi pevsko društvo »Zvon« iz Nizozemske.

Sprejema Društva »Slomšek« ob zlatem jubileju slovenske pesmi v Belgiji se je udeležilo tudi zastopstvo slovenskega Društva sv. Barbare iz Lindenheuvela s predsednikom g. Slavkom Kropivškom na čelu; on sedi drugi od leve na desno, tretji je g. Fredi Rojnik.

je pripomoglo tudi to, da so se med predstavo mali otroci igrali v sosednjem otroškem vrtcu in s tem igre niso motili, in pa zvočne naprave, ki so govorjenje z odra odlično prenašale v dvorano.

Morda smo pogrešali malo več ploskanja v dvorani, čeprav so nam na drugi strani mnogi gledalci po igri povedali, da so bili s komedijo nad vse zadovoljni.

Poleg *rednega dela* (maše, obiski bolnikov, drugi obiski, priprava prvoobhajancev, šola, tečaj narodnih veščin, vaje pevskega zbora, pogovori ministrantov) smo imeli v tem času *pogovor s starši* naših šolarjev, pripravljamo pa *pustovanje* in *materninski dan*. Tudi preizkušamo dve novosti: dipisno šolo slovenščine s šolskimi otroki in kasete s pravljicami za najmlajše.

Krščeni so bili: Robert in Klavdija Labohar, dvojčka Milana in Irene, roj. Štumberger; Karmen Katančič, prvorjenka Antona in Marije, roj. Ogrinc. Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

nizozemska

+ JOŽKO RESNIK

HOENSBROEK — Ko smo se v soboto, 23. januarja t. l. poslavljali

od rajnega g. Jožka Resnika, je vsem bilo težko pri srcu. Odšel je mož, ki je več kot pol stoletja zvesto sodeloval v slovenski skupnosti na tem področju.

Pred 80 let se je rodil na veliki kmetiji v Selah pri Kamniku. Za kratek čas je šel za kruhom v Francijo, nato pa se je za stalno naselil v Holandiji. Poročil se je z Minko Kolar, ki je umrla dobro leto pred njim. Dolga leta je bil predsednik Društva sv. Barbare v Hoensbroeku. Do smrti je bil poverjenik »Naše lučič«. Slovenski duhovniki so često uživali gostoljubje njegove hiše.

Bil je izredno zanesljiv delavec v rudniku, nikoli bolan. Od kraljice Julijane je bil odlikovan kot zvest delavec in v socialnih zadevah zaslužen mož. Ker sam ni imel otrok, je pomagal drugim. Ga. Olga in ga. Fili sta odrasli v njegovi hiši.

Težko je moškemu, če ostane sam. Jožko je bridko občutil, da po ženi smrti njegova lepa hiša ni bila več toplo ognjišče, prijeten dom, kajti hladnim zidovom prav ženina navzočnost vdihne dušo, domačnost in toplino.

Po Minkini smrti Jožko ni imel več niti ene srečne in vesele ure. Vedno bolj je mislil na svoj rodni kraj. V osamljenosti je mnogo pisaril svojcem v Sloveniji. Tudi kakšno otožno pesmico je skušal skovati. Med ljudmi ni več imel obstanka. Vendar je zadnjo nedeljo še bil na »Škrjančkovi« prireditvi, ki se je začela z mašo. Ko se je po lepem programu razporeženje v dvorani šele veselo razživelo, se je Jožko že poslavljajal. Za vedno. Tri dni pozneje

se je v njegovo hišo nenadoma vtihotopil angel smrti.

Ali je osamljeni Jožko res umrl sam? Ne! V tem vzvišenem trenutku svojega življenja Jožko ni bil sam. Z njim so bila njegova dobra dela: njegova solidnost pri poklicnem delu, njegova zavzetost za slovensko stvar v izseljenstvu, njegova gostoljubnost, njegova SOLIDARNOST z vsemi, ki se borijo za resnico, pravico in svobodo. Vse, kar je dal, se mu je vrnilo v tem trenutku. A zgubil je vse, kar je hotel obdržati zase...

Tudi Jožko ni bil brez nepopolnosti, a je po svoji preprosti pameti vedno iskreno želel spolnjevati božjo voljo. Zato je malokatero oko ostalo suho, ko mu je naš dragi »Zvon« ganljivo zapel: »Glejte, kako umira pravični«...

Jožko, hvala Ti in Bog s Teboj!

NIEUW EINDE — Tretjo nedeljo v januarju smo imeli »Škrjančkov« prireditev. Zelo veliko je bilo mladine. Prvo pesem pri maši je zapela naša mladina »Škrjančki«, nato pa se je spet oglasil »Zvon« — zelo lepo. Pri programu so »Škrjančki« pod vodstvom g. Hamersa prepevali kot še nikoli. Tudi »Zvon« je uspelo nastopiti z bogatim programom.

Sledila je pogostitev, nato smo gledali lep film iz našega življenja. Pozno v večer je v dvorani odmevala slovenska pesem ob spremljavi Slavkove harmonike.

Hvala odboru, g. Hamersu, »Zvonu« in številnim družinam, ki mladi ni pomagajo z zgledom!

HEERLERHEIDE — Slov. folklor na plesna skupina je konec januarja imela svojo vsakoletno prireditev. Že dejstvo, da so prav vsi prostori bili oddani že v predprodaji, dokazuje, kako velik ugled uživa naša skupnost v holandski javnosti.

Za prosto zabavo je skrbel popularni ansambel »Slavko Strman«. Člani »Folklorne« in njihovi prijatelji so pridno skrbeli za postrežbo gostov. Bilo je zelo veselo.

LINDENHEUVEL — Naš zvesti sodelavec se je po uspeli operaciji na želodcu že mogel vrniti na svoj dom. Želimo mu hitro in popolno ozdravljenje in ga lepo pozdravljamo.

švedska

JÖNKÖPING

Kdor je obiskal Galilejo, domovino Jezusovega javnega delovanja, gotovo ohranja neizbrisani spomin na pokrajino okrog Genezareškega jezera. Čudovita okolica jezera Vättern nehoté spominja nanjo.

Mesto Jönköping je razgrnjeno ob jezerski obali na vznožju hriba kakor Kafarnaum ob pobočju Gore blagrov. Zemljepisna podobnost nas bi skoraj zapeljala, da mestu damo vzdevek »Švedski Kafarnaum«, vendar se zdi, da bi delali krivico prebivalcem tega kraja, ki so bolj dovzetni za oznanilo evangelija, kot so bili Kafarnaumci, katerim je bil Jezus zaradi njih zakrknjenosti prisiljen izreči besede: »Gorje...!«

Jönköpinga se je prijelo ljubkovalno ime »Švedski Jeruzalem« zaradi številnih cerkvá raznih veroizpovedi in zaradi delovanja in vpliva raznih krščanskih skupnosti, med

katerimi so najmočnejše zastopani »binkoštniki«. Krajevni časopisi na tem področju ob ponedeljskih večkrat zapolnijo svoje strani s poročili o cerkvenih slovesnostih minule nedelje.

Zdržnost od močnih (t. j. alkoholnih) pijač je pri njih zelo v čislih. To je razumljivo. *Alkoholizem* je v teh mrzlih krajih že od nekdanj veliki problem. Mnogi se raje pogrevajo z vodko, namesto da bi se ogreli ob topli peči. Protipivsko razpoloženje pa občutijo tudi zmerni pivci. Če kdo po nesrečnem naključju ob izhodu iz monopolne prodajalne alkohola naleti na svojega soseda abstinenta ali če pred njim ne zna prikriti steklenice, ki jo nese iz trgovine, mora računati s tem, da si je v sosesčini zapravlil ugled. Nejevoljo in tudi zamero si lahko nakopije, kdor vpricho zagrizenega nekadilca prižge svojo smotko.

Katoliška cerkev je skoraj v centru mesta na Klostergatan — v Samostanski ulici. Dograjena je bila 1975. leta in je posvečena sv. Frančišku Asiškemu. Oboje, ime ulice in ime cerkve, nam nehoté razodeva, da je bilo v srednjem veku tu bogato samostansko življenje in da so bili takrat v teh krajih frančiškani. Sedaj župnijo upravljajo pasionisti.

Velike zasluge za sedanji župnijski center s cerkvijo in za razgibano župnijsko življenje ima rajni pater Gerard Mulveal. Naši ljudje se ga hvaležno spominjajo. Vsakemu posebej se je znal posvetiti in ga je, če le mogoče, nagovoril ali vsaj pozdravil v njegovem lastnem jeziku. Prav ta posluš za župljane, ki so zbrani z raznih vetrov, je verjetno botroval zamisli, da so v župniji oskrbeli Marijine podobe iz pomembnih božjepotnih cerkvá narodov, ki so zastopani v župniji.

Ko stopiš v hodnik župnišča, te med drugim pozdravi tudi slika *Marije Pomagaj z Brezij*, kar ti pove, da v župniji živé tudi Slovenci. Mnogi pridno prihajajo vsako nedeljo k župnijski maši. S svojimi pevskimi talenti pa so velika opora bogoslužnemu petju.

Vsak mesec enkrat — na drugo nedeljo v mesecu — pa se bzeremo

k *slovenski maši*, kjer lahko zapoje mo pogumno po domače. Slovenska beseda pri bogoslužju pa seže globlje do srca. Zbere se nas vsaj kakšnih trideset. Lahko bi nas bilo še več, saj živi v samem mestu ter v bližnji Huskvarni in v Norrahammarju kar precej naših rojakov.

Navadno po maši malo poklepetamo pred cerkvenimi vrati, prav kakor je to navada doma. Ni pa prilike, da bi po spoštljivem običaju naših očancev domov gredé zavili na kakšen »deci«. Tu je pojem, ki spada k nedeljski maši, tako imenovana cerkvena kava. Po vseh cerkvah velja napisano pravilo, da se po sveti maši ali skupni molitvi prisotni zberejo na klepet ob kavi in prihrizku.

V nedeljo, 8. februarja, smo si tudi mi v Jönköpingu oskrbeli takšen »agape«. Raznovrstno pecivo je dišalo po domače, le kava je bila po švedskem okusu. Pridružil se nam je brat Gabrijel, ki je duša župnijskega dela. Pred redovnim bratom, ki je po rodu Anglež, smo se pobahali z okusnimi krofi kot priljubljeno slovensko specialiteto, ki jih je pripravila gospa Marija.

Ker je bila ta dan (8. februarja) ravno obletnica smrti našega velikega pesnika *Franceta Prešerna*, smo želeli prisluhniti njegovi kljeni besedi. Gospa Milena nam je ves uvod »Krst pri Savici« povedala na pamet. Ohranja ga v spominu še iz osnovne šole kot skrbno varovan zaklad, ki si ga je pridobila v petem razredu. Osrednji del pesnitve nam je prebrala gospa Dragica.

Včasih ure presedimo pred televizijskim zaslonom ali ob poslušanju mlatenja prazne slame na radiu, zato se takšna sprememba, narejena po lastni izbiri in preudarku, prav prileže. Naravnost mikavno je pobrskati po zakladu stare modrosti naših velikih ljudi, ki so svoja spoznanja znali pretopiti v žuborečo domačo besedo.

Ne da bi bilo treba kakšne pobude se je naše kramljanje prelevilo v petje. Mimogredé pa smo tudi odkrili še nekaj neznanih pevskih talentov.

Baselski škof dr. Anton Hänggi sprejema ob priliki srečanja s Slovenci v Solothurnu v nedeljo, 14. decembra lani, njihovo darilo. (Glej tozadevno poročilo v »Naši luči« št. 2! Isto velja tudi za ostali dve sliki iz Švice.)

»Kol'kor kapljic, tol'ko let Bog nam daj na svet' živet'...« — Tudi škof dr. Hänggi nazdravlja.

švica

NOVOLETNO SREČANJE V SOLOTHURNU

Slovenci bi ne bili to, kar smo, če bi se vsaj občasno ne zbrali skupaj, se skupno povesečili, kakšno »rekli« in vmes še kaj zapeli.

Škof dr. Hänggi med svojimi najljubšimi prijatelji — otroki in ostalimi našimi rojaki po maši v Solothurnu.

Komaj je minilo miklavževanje in nam je srečanje baselskega škofa dr. Antona Hänggija z nami sredi decembra bilo še živo v spominu, že sta bila tu Božič in Novo leto.

Novo leto kot osmino Gospodovega rojstva že dobrih 15 let praznujemo tudi kot dan miru, »a ne, kakor ga daje svet« (Jan 14, 27), ampak kakršnega nam je zapustil Kristus. Čeprav mora človek ta mir najprej imeti sam v sebi, ga pa more graditi le v skupnosti.

Tudi iz tega razloga smo se v Solothurnu na dan Novega leta udeleženci mašnega bogoslužja, pri katerem smo med drugim »s skupno pesmijo« prosili Svetega Duha za njegove nam potrebne darove, po končani maši zbrali v kapucinskem samostanu k prijateljskemu srečanju. Za to namenjena soba je bila primerno okrašena, dva prizadevna moža pa sta pripravila jedajočo in pi-

jačo. »In vsi so jedli in se nasitili« in še »jim je ostalo« (Lk 9, 17). Bila je namreč pripravljena dobra mera.

Medsebojno kramljanje je poživilo vmesno petje božičnih in narodnih pesmi, brat Iso, ki zna nekaj slovenskih viž, pa je petje spremljal na citre. Pozdravit nas je prišel tudi samostanski predstojnik p. Barnaba, ki nam je — kot že leta poprej — velikodušno dal prostor na razpolago.

Po končanem okrepčilu in gotovo ne do kraja izpetem veselju, ki se je vdolblo v srce vsakega posameznika, smo se s toplimi željami za srečo in blagoslov v novem letu razšli na svoje domove. Spremljal nas je žarek prepričanja, da mir lahko sprejemamo in dajemo, če se srečujemo in živimo med seboj, kakor so se srečavali in živeli apostoli s Kristusom, svojim Učiteljem.

naša luč

prijeten
gost
v vsaki
slovenski
hiši

slovinci ob meji

KOROŠKA — Nemško-slovenski koordinacijski odbor krške škofije je izdal 9. zvezek dvojzvezne serije »Skupna Koroška«. — Po 28-letnem delovanju v župniji Sveče je 18. januarja odšel v večnost župnik g. Martin Škorjanc. — Januarja je minilo 30 let, odkar je začel izhajati na Koroškem »Mladi rod«. Revijo uporabljajo kot učni pripomoček na dvojezičnih šolah. — Tik pred Božičem je izšel v Celovcu v nemščini izbor slovenske lirike, ki sta ga pripravili ljubljanska in celovška univerza. Knjiga nosi naslov: »Auf dem grünen Dach«. — Šmihelska igralska skupina je postavila na oder »Vest«, ki jo je napisal francoski dramatik Maurice Rostand. — Vogrški otroci so se naučili igrati Milke Hartmanove »Sveti večer« in so se z njo večkrat predstavili gledalcem. — Zahomski skakalec Wallner se je v zadnji sezoni uvrstil med najboljše avstrijske skakalce. Po zgledu Zahomčanov so tudi na Obirskem začeli s skakalno šolo za mlade. — Prosvedno društvo »Danica« v Št. Vidu v Podjuni je tudi letos priredilo novoletni koncert, na katerem je nastopilo več zborov. Prvič je bil letos koncert v novem kulturnem domu. — Deželno nagrado za najboljše otroško pripovedko sta letos dobili Slovenki Marija Kulnik in Zorka Weiss. Izdali sta slikanico »Kadar so se pripovedujejo«. — 6. januarja je poteklo 35 let, odkar so se začele slovenske oddaje na celovškem Radiu. Oddaje je začela Britanska informacijska služba. Doslej je bilo nad 15.000 oddaj. Radijske oddaje že ves čas od začetka vodi g. Helmut Hartman, ki je bil obenem tudi dalj časa urednik »Koroške kronike«. — Lutkovna skupina Koroške dijaške zveze je pripravila novo lutkovno igrano »Trdoglavček«. Premiera je bila 15. januarja v Mohorjevem Slomškovem domu v Celovcu. — Tischlerjevo nagrado, ki jo podeljuje Krščanska kulturna zveza v Celovcu, je dobil prof. dr. Anton Feinig za poljudnoznanstveno delo na narodopisnem področju. — Slovensko prosvedno društvo »Srce« v Dobrli vasi je po dveh letih imelo spet občni zbor. Društveni pevski zbor je v tej dobi imel 39 nastopov. Tudi mladinska folklorna skupina je živahno delova-

la. — Slov. prosvedno društvo »Rož« je v Št. Jakobu zaigralo igrano »Tuje dete«. — Že 27-letni so v Zahomcu priredili na tamkajšnji 60-metrski skakalnici tekmovanje za Ziljski pokal. Skakalo je 51 skakalcev iz Slovenije in Koroške. Prvi je bil domačin Millonig, drugi Wallner, tretji pa Beljačan Grojner.

GORIŠKA — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je ob svetovni molitveni osmini pripravilo v goriški stolnici mašo v bizantinsko-slovenskem obredu. — Namesto pokojnega kapucina p. Cirila Blažiča je prišel v Gorico p. Alfonz Valič. Tako bo Slovence še naprej omogočeno, očičevati se v materinskem jeziku v zakramentu sprave. — Na Plešivem nad Krminom je kulturno življenje dokaj živo. Tam delujejo mladinski krožek, cerkveni pevski zbor, moški zbor »Brda« ter otroški pevski zbor. Pa tudi župnijski svet je delaven in je organiziral že vrsto kulturnih, vzgojnih, verskih in zdravstvenih predavanj. — Števerjanski otroci so 4. januarja pripravili lepo Božičnico. Otroški zbor je pel božične pesmi in otroci so zaigrali dva božična prizora. — V Doberdobu so se 24. januarja srečali mladi iz Kopra, Trsta in Gorice. Razpravljali so predvsem o odgovornosti kristjanov v moderni družbi. — Društvo »Anton Gregorčič« je 8. februarja organiziralo v cerkvi v Ronkah koncert. Nastopila sta mešani in moški zbor Sv. Antona iz Trsta. — Ob zaključku meseca katoliškega tiska je v Gorici v Kat. domu nastopila dramska skupina iz Štandreja z igrano »Deset zamorčkov«. — V treh slovenskih občinah na Goriškem: Doberdob, Števerjan in Sovodnje je bilo ob koncu leta 4045 občanov, 66 več kakor leto prej.

TRŽAŠKA — Društvo slov. izobražencev v Trstu je posvetilo enega od januarjskih ponedeljkovih večerov katoliškemu tisku. — Veliko razburjenja je povzročila razlastitev kmečke zemlje na Kolonkovcu, kjer so protizakonito z buldožerji začeli pripravljati zemljišča za zidavo stanovanjskih hiš. — Tudi v Trstu so imeli mašo po vzhodnem obredu za zaključek svetovne osmine za združenje krščanskih Cerkv. Bogoslužje je bilo v cerkvi sv. Janeza Boske. — V Kulturnem domu v Trstu je bila 25. januarja prirejena revija godb. Nastopili so godbeniki iz Proseka, Brega, Nabrežine, Ricmanj in rudarji iz Idrije. — Zveza cerkvenih pev-

skih zborov je priredila celo vrsto božičnih koncertov. Najprej so pevci nastopili v tržaški stolnici, nato v Vipavi, potem v Miljah ter Boljuncu, nazadnje 25. januarja še na Opčinah. V tržaški stolnici je tudi škof Bellomi posebej naše pevce pozdravil.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — Slovenska kat. misija v Sydneyu je priredila dobrodelno večerjo. Čisti dohodek v znesku 2684 dolarjev je bil dan za farno dvorano, ki je v gradnji. Za zabavo je igral ansambel »Kristal«. — V Auburn Town Hall so se zbrali na Štefanovo sydneyjski Slovenci k domači zabavi. Za veselje je spet poskrbel ansambel »Kristal«. Ko je zagrebški nadškof Kuharič obiskoval Hrvate po Avstraliji, se je oglašil tudi v Slovenskem kat. misijonu v Kewu (Melbourne) in si ogledal Baragov dom, cerkev z dvorano ter sestrski Slomškov dom. — Kulturni odbor šole v Glenroyu je povabil folklorno skupino verskega središča v Kewu, da je tam nastopila. Taki nastopi pomagajo, da nas Slovence spoznajo in nas potem tudi cenijo. — Versko središče v Kewu je tudi organiziralo počitnice ob morju. Prvi teden v januarju je bil za družine, drugi za dekleta, tretji pa za fante. — Patron Slovenske kat. misije v Adelaide je sveta Družina. Zunanje praznovanje je bilo 4. januarja, ko je Misijon obiskal adelaidski nadškof. — Ob koncu leta so v Adelaide v cerkvi sv. Družine obnovili tla, po sredi položili novo preprogo in uredili klopi.

ARGENTINA — Na Katoliški univerzi v Buenos Airesu je postal njen rektor Slovenec in Ljubljčan prof. Milan Komar. — »Zedinjena Slovenija« je priredila 14-dnevne počitnice v Počitniškem domu dr. Hanželčiča v Dolores (Córdoba). Kolonije se je udeležilo 31 dečkov in 48 deklic. — Študentje iz Slovenske vasi so gostovali 28. decembra v Slomškovem domu Ramos Mejija. Zaigrali so misterij »Henrik, gobavi vitez«. — V 72. letu starosti je v San Andresu umrl Janko Gašperin, ki je bil lastnik znane ljubljanske gostilne »Šestica«. — Kar 14 maturantov je zaključilo srednjo šolo v Slovenski

vasi. — Abiturienti srednješolskega slovenskega tečaja so taborili v januarju v Bariločah. — »Naš dom« v San Justo je stopil v jubilejno leto. Letos bo 25 let, kar je rojakom na razpolago. Ob silvestrovanju, ki so ga priredili v Domu, so se ob polnoči spomnili, da so stopili v jubilejno leto, v katerem so predvidene številne prireditve. — Kulturni odsek občine Moron (Buenos Aires) je pripravil pred Božičem razstavo »božičnih miz«. Povabili so razne narodne skupnosti, da so mize pripravili. Med sedmimi razstavljalci so bili tudi Slovenci s svojo mizo, ki je bila pokazana tudi po televiziji in je imela največji uspeh. — Umetnostni kritik največjega časopisa v Buenos Airesu »La Prensa« piše o »Bariloškem čudežu«, ko govori o božičnem koncertu »Bariloških slavčkov« v bariloški katedrali. Zbor vodi ga. Lučka Jerman-Kraljeva. Sodelujejo tudi Slovenci, ki so zapeli tudi slovensko božično pesem.

KANADA — Slovenska župnija »Marije Brezmadežne« v New Toronto, ki je lani praznovala 20-letnico obstoja, je imela v dvajsetih letih 942 krstov, 80 pogrebov, 269 porok, 617 otrok je prejelo prvo obhajilo, 709 mladih pa je bilo birmanih; 4 nove

maše so bile v župniji, čeprav noben novomašnik ne izhaja iz župnije same. Od 100 družin pred 20 leti je narastla na 800 družin. — Velika skrb obeh slovenskih župnij v Torontu je Dom za ostarele »Lipa«. V teku je akcija, ki hoče zbrati nadaljnjih 100.000 dolarjev. Jesensko srečanje 1. novembra lani je prineslo znesek 4700 dolarjev. — Župnija »Marije Pomagaj« ima vsak torek verske ure za odrasle. Prihaja okrog 20 oseb. — Misijonski krožek pri Mariji Pomagaj je pripravil tombolo, ki je prinesla 6832 dolarjev dobička. — Folklorna skupina »Nagelj«, pri kateri sodeluje okrog 50 mladih, je priredila posebno prireditev v korist starostnega doma »Lipa«. Čisti dobiček je znašal 1872 dolarjev. — Iz Argentine je prišel v adventu lazarist g. Franc Sodja, ki je vernike obeh župnij pripravljaj na Božič.

ZDA — V slovenskem društvenem domu na Recher Ave. v Clevelandu je ženski pevski zbor »Dawn« priredil pevski koncert. — V isti dvorani sta 7. decembra lani nastopila moški pevski zbor »Slovan« in zbor Glasbene matic. Do skupnega nastopa je prišlo, ker je »Slovanov« pevovodja Janez Rigler bil bolan in je zbor začasno prevzel pevovodja

Vladimir Malečkar. — Pod okriljem Radijskega kluba so priredili Slovenci iz Chicaga silvestrovanje. Igrala sta ansambla Janeza Amona (orkester) in Janeza Arka. — Slovenski športni klub iz Clevelanda je priredil v Slovenskem domu na Holmes Ave. »Zimski večer« z večerjo in zabavo. Igrali so »Veseli Slovenci«. — Na praznik Razglasenja Gospodovega je bil v Clevelandu posvečen novi clevelandski škof Pilla. — V sredo, 7. januarja, je umrl v Fowler (Kansas) v 79. letu starosti župnik Franc Jeraša. 20 let je deloval v ljubljanski škofiji, nazadnje je bil župnik na Krki, od koder je leta 1945 odšel v tujino in se iz Italije preselil v ZDA. — Podružnica Baragove zveze v Chicagu je 18. januarja priredila v svetoštefanski dvorani kosilo. Čisti dobiček je bil dan v sklad za Baragovo beatifikacijo. — V Slovenskem narodnem domu na St. Clairju v Clevelandu je bilo kar dvojno silvestrovanje. V spodnji dvorani ga je priredil pevski zbor »Korotan«; igral je Alpski sekstet. V veliki dvorani pa ga je priredilo vodstvo Doma. — Društvo »Triglav« je 8. nov. lani v Milwaukeeju slovesno obhajal 30-letnico delovanja. Največja pridobitev društva je »Triglavski park« s kapelo sv. Cirila in Metoda in slovensko vasjo.

slovenski kristajni — bodimo ena družina!

(nadaljevanje s str. 5)

odgovornostjo. Rasti mora pri vseh zanimanje za vse slovenske verske in cerkvene zadeve. S tem pa tudi odgovornost. Nihče nam tega ne more očitati ali zameriti.

Vedé in hoté si moramo vsi, vsak po meri svoje odgovornosti in vplivnosti, ustvarjati živo podobo naše slovenske verske in cerkvene edinsti, seveda po delovanju svetega Duha in odgovornega študija. Ta mora biti živa in življenjska, učinkovita in stvarna, brez neživljenjske čustvenosti.

Zato pa so nam potrebna pogosta srečanja, izmenjava mnenj na različnih ravneh, brez predsodkov, dobrohotno sprejemanje in razumevanje.

Zavestno se moramo varovati vsega, kar razdvaja in razbija. Vsi

moramo načrtno odstranjevati vse ovire za večje medsebojno razumevanje in načrtno sodelovanje. Nezaupanje je največja ovira za skupno delo. Kdor lahkomišelnost seje nezaupanje, si nakopava vsekakor veliko odgovornost pred Bogom in zgodovino.

Te in podobne misli se nanašajo najprej na posameznika. Vendar je nosilec dejanj, čustvovanj in odločanj navadno večje ali manjše občestvo, skupina, krog. Prav v vsa naša duhovna občestva mora prodreti živa želja in trdna volja, da mora naša celotna verna skupnost zaživeti čimbolj svojo edinost in enotnost v hotenju, življenju in delovanju.

(To razmišljanje je napisal Jože Vesenjaj v reviji Cerkev v sedanjem svetu, 80/9—10. Iz njega smo prevzeli zlasti tiste misli, ki veljajo tudi za našo zdomsko Cerkev.)

Neki pogovor škofa Grmicha

Ko je lanskega novembra imenoval papež za novega mariborskega rednega škofa dr. Krambergerja, je bilo močno opazno, da ni bil za to mesto določen tamkajšnji pomožni škof dr. Grmič, ki je po smrti prejšnjega škofa dr. Drževnika vodil mariborsko škofijo.

»Da se ni papež odločil zanj, je naletelo na različne odzive. V mariborski škofiji je manjšina duhovnikov in vernikov to obžalovala: radi bi imeli za škofa Grmicha. Večina duhovnikov in vernikov pa je pozdravila papeževo odločitev, ker je bila s tem dolga negotovost končana in ker je prišlo vodstvo škofije v dobre roke. V ostali Sloveniji, torej v ljubljanski nadškofiji in v koprski škofiji, je bilo zadovoljstvo večje. V katoliški Cerkvi na Hrvaškem je bilo dalje na 33. strani

dragi bralci!

Pred kratkim je pripravila Komisija za verski tisk pri Medškofijskem pastoralnem svetu v dvorani bogoslovne fakultete v Ljubljani seminar o verskem tisku. Nekaj ugovoritev:

- Cerkev si od vsega začetka prizadeva, da bi oznanilo Jezusa Kristusa doseglo čim več ljudi, zato se posebno v modernem času zaveda pomembnosti sredstev družbenega obveščanja.

- V našem slovenskem primeru gre le za eno obliko verskega obveščanja — za verski tisk (ker na radio in TV Cerkev nima dostopa — op. NL).

- Uporaba verskega tiska je za kristjane dolgoročna duhovna naložba, zato so za razširjanje verskega tiska odgovorni prav vsi kristjani.

- Bilo bi odločno premalo, ko bi se ljudje duhovno hranili le s tistim, kar slišijo pri nedeljski pridigi.

- Brez verskega tiska bo vernost težko vzdržala preizkušnjo v poplavi raznovrstnih sredstev družbenega obveščanja. Na vsakih 100 knjig, ki pri nas izidejo, je le 1,5 z versko vsebino.

- Prekritje z verskim tiskom na področju neke župnije je merilo njene vernosti.

- Tisk je lahko dvomljive koristi, saj je prav tako kot resnico lahko natisniti laž in je tudi ni nič težje razširjati. Zato je Cerkev vedno budila vest tistim, ki so imeli v rokah sredstva družbenega obveščanja, da bi razširjali prave in pravne vrednote.

Vas lepo pozdravljamo!

Uredniki

gobčnike. Opazovalci pričakujejo, da bodo poskusili prej ali slej to storiti tudi z neprijetnimi gospodarskimi znanstveniki, čeprav se ne morejo v sedanjem položaju njihovim nasvetom povsem odpovedati.

Uradna razlaga je, da je Jugoslavija najnižjo točko premagala in da se je začel »preokret smeri«. Kajpak je videti, da so nekatere številke, s katerimi so se poskušali zadnji čas postavljati predvsem pred tujino, potrebne razlage. Najprej so morali povečanje izvoza v letu 1980, za katerega so dolgo navajali številko nad 10%, uradno pomakniti nazaj na 9,1%. Potem je vedno bolj postajalo jasno, da je od tega izvoza prišlo kaj malo na države z močno valuto, morda 3%. Najbolj se je izvoz povečal v vzhodni blok, predvsem v Sovjetsko zvezo, ki je v Jugoslaviji kupovala po visokih cenah in tako izenačila svoj izvoz z uvozom. Jugoslavija je dobila iz tujine potrebna posojila, zanimivo pa je, da ni bilo že nekaj časa objavljene nobene številke več o zadolženosti v tujini in stroških plačevanja.

Zadnje poletje je dosegel dolg v tujini 15 milijard dolarjev. 21% deviznega skupička je bilo treba dati za usluge pri zadolževanju. Iz novih posojil so bila plačana tudi stara. Navedbe o inflaciji v zadnjem letu so ni hale med 32 in 38%. Po zvišanju cen bencina in drugega blaga (ki bodo zlasti v prid bednemu državnemu proračunu) se letošnji 20%-ni »cilj inflacije« že kaže komaj dosegljiv.

Časopis *Politika* je te dni poročal, da veliko jugoslovanskih gospodarskih znanstvenikov dvomi, da je mogoče kmetijsko proizvodnjo bistveno zvišati. Kljub vsem obljubam in obetom se politično vodstvo brani pomagati zasebnim kmetom. Tako ostaja na tisoče hektarjev zemlje neobdelanih. Prav tako šepa prodaja proizvodov. Tam, kjer ta v neki meri uspeva, kot v Sloveniji, se vrši napol nezakonito, prek tako imenovanih »nakupovalcev«. Zasebna združenja niso dovoljena, kolikor pa v nastavih obstajajo, delujejo prav tako protipostavno. Poleg tega je otežkočena kmetijska tehnizacija, ker mnogih strojev ni dovoljeno uvoziti zasebno; carinskih olajšav niso deležni niti stroji, za katere jih jugoslovanski zdomci ob vrnitvi zahtevajo.

Pa to ne velja le za kmetijstvo, marveč za zasebno obrt na sploh. Carinski predpisi, ki so jih pred kratkim znova sestavili, omejujejo olajšave pri vračajočih se zdomcih izrečno za stroje, ki so določeni za »socialistični sektor«. Zasebni obrtniki tožijo, da je odpiranje zasebnih malih podjetij — v nasprotju z uradnimi obljubami — bolj ali manj otežkočeno, čeprav bi z drugačnim ravnanjem lahko omilili brezposelnost in izboljšali preskrbo občanov. Ni gotovosti, se pritožujejo zasebniki, to je, ni mogoče predvidevati državnih ukrepov in zakonodaje.

Gospodarski položaj, ki ga trenutno skuša Beograd nekako zakriti s posojili iz tujine, pa tudi z nagobčniki za časnikarje, je tudi na socialističnem odseku precej grozeč. V sleherni jugoslovanski republiki stojijo ogromni nedonosni objekti, predvsem jeklarne, ki jih hočejo z dodatnimi dajatvami drugih podjetij še naprej dograditi — kot sedaj v Srbiji Smederevo — namesto da bi jih zaprli. Birokracija, dvotirnost državnega in partijskega aparata, policija, vojska, zahtevna zunanja politika, še naprej naraščajoči račun za olje — vse to se obeša na stabilizacijsko politiko vlade kot svinec. Ob sistemu, ki posameznikovo gospodarsko podjetnost, pogosto pa tudi kolektivno, prej duši, kot spodbuja, in ki je pripravljen ustvarjalne talente svojih občanov le delno izrabiti, bo Jugoslavija še naprej odvisna od Evrope.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 7. feb. 81/10.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG

KAM LAHKO JUGOSLAVIJA ZASIDRA SVOJO ZUNANJO POLITIKO?

Zanimanje Zahoda za Jugoslavijo je v bistvu usmerjeno v to, da bi tam ne pristali Rusi. Da je vsekakor najboljše, da poskrbe za to pred-

vsem Jugoslovani sami — tako misli bržkone tudi nova vlada v Washingtonu — to prepričanje botruje zahodnemu ravnanju, da dobiva Jugoslavija, ne glede na svoj režim in na svoje siceršnje notranje razmere, tisti denar, ki ga potrebuje za ohranjanje svojega državnega in družbenega obstoja.

Če bi Sovjetska zveza napadla Poljsko, bi verjetno Jugoslavija lahko računala s še večjo zavzetostjo zahodnih držav, ker bi bila v tem primeru ona poleg Kitajske in Albanije takorekoč edina komunistična dežela, ki bi se Moskvi postavljala po robu.

Zahodni opazovalci v Beogradu menijo, da bi se morala Jugoslavija spričo razpadajočega gibanja neuvrščenih počasi odločiti za nove temelje zunanje političnega delovanja. A isti opazovalci mislijo, da ima sedanje kolektivno vodstvo za to komaj moč in oblast. Jugoslavija skuša svoje odnose s sosedi v neki meri zboljšati. Tako imenovana »evropska usmeritev«, o kateri včasih govorijo, je še zelo daleč. Ob narodnem dohodku 2300 dolarjev na osebo — že Grčija ima skoraj 4000 dolarjev — je o enakopravnem sodelovanju v evropskem okviru nemogoče govoriti. Poleg tega bi morala Jugoslavija pri svojem notranjem sistemu in pri svojem nastopanju navzven marsikaj spremeniti. Tega pa sedanje vodstvo očitno noče.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 31. jan. 81 / 12.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

DEDIČI SI NE UPAJO TVEGATI

Notranjepolitičnim frontam v Jugoslaviji so za bližnji čas meje določene. Na vrh partije so se zrinili trdeži. A z druge strani je slišati vedno močnejši klic po notranjepolitičnem popuščanju.

Nekaj tednov po Titovi smrti se je zazdelo prvim razumnikom, da je prišla njihova ura. Kot se je brž moralo pokazati, je bila to obenem ura močnejše obnove starega in ura tajne policije. Funkcionarji so stali pred izbiro: ravnati z večjim popuščanjem kot pravkar umrli edini vladar ali pa početi vse tako kot dotlej? Prednost so dali stari politiki. Spričo dogodkov na Poljskem v zadnjem popletu in uničujoče gospodarske krize doma ni maral nihče tvegati popuščanja.

Posebno se je pri zatiranju popuščanja skazal Stane Dolanc, ki ga je bil Tito sam eno leto pred svojo smrtjo poslal nazaj med člane partije. Dolanc je bil ogorčen nad tem, da se nekateri v Jugoslaviji drznejo »dvigati glavo« in terjati lastno revijo. Od enega začetnikov revije *Javnost*, profesorja Tadića, je moral čuti vprašanje, ali morajo občani v Jugoslaviji, tako kot pod »egiptovskimi faraoni«, nositi glavo vedno povešeno. Dolanc je našel za svoj boj proti dozdevni opoziciji, se zdi, veliko odobravanje pri varnostnih organih.

Süddeutsche Zeitung, München, 27. jan. 81 / 3.

DELO:

ODNOS DO »DIN«

Naš odnos do dinarja je glavni vir največjega dela težav, ki se kažejo v zaskrbljujoče visoki stopnji inflacije, v ponovnem razvrednotenju nacionalne valute, v obsegu in načinu financiranja zveznega proračuna in drugih proračunov, v neuresničevanju varčevanja na vseh ravneh in podobnih.

Ključni problem predstavlja inflacija, boljše rečeno, naš odnos do inflacije. Namesto da bi stopnjo inflacije v letu 1980 zmanjšali za eno petino, torej da bi bila največ 18 do 19-odstotna, smo preteklo leto končali z rekordno stopnjo inflacije okoli 40 %.

naša luč

neodvisni
list
slovenskih
zdomcev

čutiti olajšanje. Na državnem vodstvu republike Slovenije je bilo opaziti gnev, ki je bil gotovo v skladu s centralnim vodstvom v Beogradu» (*Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 13. 2. 1981).

Škof Grmič je na to papežovo odločitev odgovoril tako, da je takoj odložil vse dotedanje službe, razen profesure in vodstva celjske Mohorjeve družbe. Tudi posvečenja novega škofa se ni udeležil. »Vedno znova prihaja kajpada do tega, da se čuti kdo pri zasedbi neke škofije prezt. Takšno razočaranje bi vendarle moral duhovnik lažje preboleti kot kakšen politik, uradnik ali gospodarstvenik v podobnem primeru. Grmičevo ravnanje ob tem, ko je papež poklical za mariborskega škofa nekoga drugega, je osupnilo tudi marsikaterega njegovih pristašev« (*prav tam*).

Škof Grmič je odgovoril na papežovo odločitev še na drug način, namreč s posebnim pogovorom, ki ga je 24. decembra objavil zagrebški magacin *Start* in ki ga je na sam božič v prevodu objavilo ljubljansko *Delo*, kasneje pa v izviru *Nedeljski dnevnik*, *Kmečki glas*, mariborski *Večer* in drugi. »S tem pogovorom, ki je zbudil pozornost tudi zunaj Jugoslavije, bo Grmič med katoliki v svoji domovini komaj našel pristaše. Že tega ni lahko razumeti, da se je sploh pogovarjal z bulvarsko ilustrirano revijo *Start*, ki opremlja svoje izdaje z nagicami. Čuti je, da se je Grmič pogovarjal v domnevi, da bo pogovor objavljen v eni resnih izdaj zagrebške založbe

Vjesnik in se sedaj čuti prevaran« (prav tam).

Bolj kot z objavo v tako dvomljivi reviji je škof Grmič osupnil bralce z vsebino svojih izjav. Poglejmo le tri od njih!

GRMIČ: *Nedvomno je pri tem (da je pri imenovanju novega mariborskega škofa papež njega obšel) igrala glavno vlogo emigracija, politični emigranti... Ti ne morejo trpeti, da sem po svojem prepričanju, političnem prepričanju, socialist, česar nisem nikoli prikrival. Odločitev za socializem in za socialistične vrednote, torej tudi za socialistično ureditev Jugoslavije, izvira iz mojega verskega prepričanja...»*

Socializem je, lahko demokratičen, to je tak, ki trpi ob sebi še druge demokratske stranke. Jugoslovanski socializem je enopartijski. Za takšnega pa se ne more navduševati noben demokrat, še manj kristjan (ker je ta socializem pač nedemokratičen in ateističen). Moči se odločiti zanj iz verskega prepričanja, je čisti nesmisel.

O vlogi slovenske politične emigracije v tej zvezi je zapisal goriški *Katoliški glas*: »Slovenska, nikdar dovolj oklevetana, ideološka emigracija ima pri tem le krivdo, da je v svetovnih časopisih opozarjala na učenje škofa Grmiča. Nikakor pa nima tiste politične moči in vpliva v Vatikanu, kot meni dr. Grmič« (15. jan. 1981).

GRMIČ: *V najnovjšem času so se pri nas začela pojavljati — dokaj izrazito — tudi neka prizadevanja, da bi Cerkev povrnila položaj, kakršnega je imela nekoč v Jugoslaviji, to pa torej pomeni tudi v šoli, v vzgoji, v sredstvih obveščanja: na radiu, televiziji... Ni dvoma o tem, da se nekatere tendence klerikalizma pri nas spet krepijo. Za to jim gre, da bi bila Cerkev v javnem življenju navzoča, kakor je bila nekoč, in da bi odločala o vsem, kakor je odločala nekoč...*

Ne, trditev »da se neke tendence klerikalizma pri nas spet krepijo«, ne odgovarja dejanskemu položaju. Res pa je, da slovenska Cerkev zahteva zase dostop do sredstev obveščanja in svetovnonazorsko nepristransko šolo. To dvojje terja ne

Statistični urad OZN ugotavlja, po stanju v juniju 1980, da je Jugoslavija na prvem mestu stopnje inflacije z 29,9 %; Velika Britanija je imela 21, Francija 13,4, Španija 15,9, Avstrija 7,1, Nizozemska 6,5, Belgija 6,1, ZR Nemčija 6 in Švica 3,2 %.

Isti urad ugotavlja rast cen na drobno v obdobju od 1970 do 1979 (primerjalna osnova 1970 = 100): Turčija 756,6, Jugoslavija 428,5, Velika Britanija 305,8, Italija 304,5, Francija 221,2, Avstrija 172,9, Švica 156,2 in ZRN 155,8.

Značilno za dejansko oceno standarda je, koliko odstotkov osebnega dohodka je šlo leta 1979 za hrano in pijačo:

	hrana	pijače
Jugoslavija	39,7	7,0
Italija	30,6	2,3
Izrael	24,9	3,0
ZRN	22,0	3,0
Avstrija	19,0	3,9
ZDA	13,8	1,4

Letna stopnja inflacije, izražena s pokazateljem gibanja cen v obdobju osmih let v Jugoslaviji:

	cene na drobno	življ. stroški
1972	100	100
1979	321	318

To pomeni več kot trikratno povečanje cen na drobno in življenjskih stroškov.

Prihaja »trenutek resnice«, ki zahteva spremembo načina življenja na vseh področjih in na vseh ravneh.

GATT, splošni sporazum o carinah in trgovini, poudarja, da je ekspanzionistična denarna politika glavni vzrok nebrzdane inflacije, in ne zunanji dejavniki.

Družbeno-politične skupnosti, od občine do federacije, so odgovorne za stabilnost trga in cen. Toda ta odgovornost, piše *Ekonomska politika*, je »doslej vedno prinašala dinamično inflacijo, pomanjkanje, povečanje izgub in zmanjševanje pobud. Zadnja leta se uveljavlja posebna zakonitost: organizacije združenega dela z izrazito visokimi izgubami izplačujejo večje osebne dohodke od poprečja. Ni pričakovati večje storilnosti in angažiranja delovnih ljudi, če ozdi z izgubami izplačujejo večje dohodke, če je dohodek ozda najmanj odvisen od stopnje produktivnosti...«

SDK (služba družbenega knjigovodstva) v poročilu o finančnem poslovanju družbenih dejavnosti ugotavlja, da število zaposlenih v negospodarstvu v obdobju stabilizacije še vedno narašča: medtem ko se je število zaposlenih v gospodarstvu povečalo za 3,5 %, se je v družbenih dejavnostih za 4, v družbenopolitičnih za 5, v bankah za 7, v združenjih ozdov za 8, v delovnih skupnostih družbenopolitičnih organizacij pa celó za več kot 13 %.

Razvrednotenje nacionalne valute je skrajnje zlo, ko odpovedo vsi drugi ukrepi tekoče gospodarske politike. Ničesar se nismo naučili od prejšnjih šestih devalvacij. Gre za zelo kratek predah. Dekretirana zamrznitev cen je tudi tokrat docela odpovedala.

Ker več uvozimo, kot izvozimo, se vsaka devalvacija večkratno negativno odraža v gospodarjenju: nafto, ki obremenjuje polovico izvoza, plačujemo pretežno z ameriškimi dolarji, ki so za polovico dražji, kot so bili leto poprej.

Varčevanje je v pogojih sedanje inflacije osrednji problem. Občani in

delovni ljudje so pripravljeni na žrtve, toda le, če se varčevanje uresničuje dosledno na vseh ravneh, na vseh področjih enotnega prostora Jugoslavije. Nedopustno je zahtevati nove žrtve od delovnega človeka, če se razsipavanje ustvarjenega denarja nadaljuje. Drugega denarja ni, oziroma bi ga ne smelo biti!

Nujnost sprememb razmerij (lani 57,7 % za JLA; 18,7 % za borce-invalidne; 10,9 % za nerazvite) narekuje tudi stanje naše zunanje zadolžitve in zlasti odplačila dolgov; leta 1980 smo porabili 60 % novih posojil za odplačilo dospelih obvez. Za tekoče leto načrtujemo najetje novih posojil v višini 4 milijard dolarjev, od tega pa bomo več kot polovico (2,3 milijarde) porabili za odplačilo starih dolgov, upošteva pri tem še, da so nova posojila neprimerno dražja. Za kritje primanjkljaja v tekoči plačilni bilanci s tujino bi porabili 1,5 milijarde, tako da bi ostalo za kreditiranje novih nakupov komaj četrta milijarde dolarjev.

Korenito varčevanje je edina izbira! Takoj, brez odlaganja. Razumljivo, da morajo največji porabniki sprejeti največje žrtve.

Upadanje dinarskih hranilnih vlog v preteklem letu ni samo posledica zmanjševanja dejanskih osebnih dohodkov, ampak tudi zmanjševanja zaupanja v uspešnost naše ekonomske politike.

Enkrat za vselej si moramo jasno predočiti, da se s tiskanjem denarja ne da nadomestiti dela.

Združeno delo zahteva, da prenehamo ugotavljati slabosti in ponavljati resolucije, namesto da slabosti odpravljamo in resolucije uresničujemo. Sami s svojo neodločnostjo uresničevanja sprejetih resolucij, protinflacijskih in stabilizacijskih programov omogočamo bohotenje (odporov proti uveljavitvi ustave in določil zakona) in nadaljevanje njihove škodljive dejavnosti. Združeno delo se bo uspešno lahko lotilo svojih problemov, če bo enako strogo ukrepalo glede storilnosti in varčevanja tudi v negospodarstvu. Inflacija bistveno slabi položaj delovnih ljudi v procesu odločanja, krepi pa funkcije državnega aparata in centrov zunaj združenega dela.

Uveljavlja se praksa zavestnega zavajanja javnosti z lažnimi podatki o donosnosti predloženih načrtov, o rokih puščanja v pogon, o potrebnih dinarskih in deviznih sredstvih. Prikazujejo kar najnižje stroške, različno utemeljujejo visoko donosnost, da bi dosegli odobritev; pozneje, ko se bo začelo graditi, ne bo težko z raznimi utemeljitvami zahtevati dodatna sredstva, ki pogosto presegajo za 100 % in več prvotno odobrena. Posebno hud primer je jedrska elektrarna, ki kasni že za tri leta, za katero je bilo med gradnjo izdanih 76 gradbenih dovoljenj, prvotni stroški gradnje pa so se povečali od 700 milijard starih din na 2100. Predsednik izvršnega sveta Zemljarič ugotavlja kot primer neodgovornega odnosa do stabilizacijskih naporov, da so od skupno 3260 objektov v gradnji kar 840 objektov začeli graditi po 1. aprilu 1980.

Tudi politika širjenja samoprispevkov se mora gibati v okvirih stabilizacijske politike. Sekcija zvezne konference SZDLJ za življenjski standard je decembra 1980 opozorila, da so se od leta 1970 povečali samopriskorbi v Jugoslaviji za 26 %, v nekaterih republikah celo za 50 odstotkov. Po oceni SDK pa so celo dvakrat večji, kot jih ocenjuje uradna statistika.

Podobno velja za naša potovanja v tujino. Hodimo na različna posvetovanja, kongrese, simpozije. Jugoslovanske delegacije so skoraj vedno med najštevilnejšimi. To velja tudi za sredstva javnega obveščanja; poročevalci iz vseh republik, pokrajin in drugih središč potujejo na prizorišča mednarodnih dogajanj, čeprav bi pogosto to lahko opravilo eno samo središče za vse druge. Dalo pa bi se kdaj pa kdaj tudi brez tega, le s skrbno izbiro poročil mednarodnih agencij in z lastnimi komentarji le-teh.

Delo, Ljubljana, 10. in 17. jan. 81.

nadaljevanje in konec prihodnjič

iz prizadevanja, »da bi Cerkvi povrnila položaj, kakršnega je imela nekoč v Jugoslaviji«, temveč samo zato, ker ima do obojega neodsvojljivo pravico: vse demokratične družbe ji to pravico tudi priznavajo.

GRMIČ: *Pretežno negativno razmerje med Cerkvijo in našo socialistično družbo, kakršno je vladalo po vojni, je posledica ravnanja cerkvenega vodstva pred drugo in med drugo svetovno vojno, med narodnoosvobodilnim bojem, pa nezaupanja, celo odklanjanja, ki ga je cerkveno vodstvo po vojni kazalo nasproti novi Jugoslaviji in njeni socialistični družbeni ureditvi...*

Za tako imenovani »narodnoosvobodilni« boj med drugo svetovno vojno se slovensko cerkveno vodstvo ni moglo navdušiti zato, ker je vedelo, da gre pri njem dejansko za stalinistično revolucijo. Da je isto vodstvo po vojni kazalo do nove družbene ureditve nezaupanje, je bilo prav tako zato, ker je bila ta stalinistična. Leta 1948 je celó KPJ stalinizem zavrgla.

Ko v zgoraj omenjenem članku *Katoliški glas* ugiba, zakaj ni papež imenoval škofa Grmicha za mariborskega rednega škofa, zapiše, da je tega kriv najbrž škof Grmič sam, kajti »katoliški škof je tisti, ki čuti s Cerkvijo, ki goji edinost s papežem in ostalimi škofi Cerkve«.

pisma bralcev

ZAHVALA ZA NAŠO LUČ

S toplo zahvalo za redno pošiljanje Vašega mesečnika Vas z vsemi sodelavci slovenske oddaje vatiškanskega radia iskreno pozdravljam!

Pavel Leskovec DJ
Rim, Italija

PROŠNJA

Podpisani Stane Letonja prosim vse tiste, ki me poznajo, naj mi napišejo kratko potrdilo, da sem bil v Jugoslaviji na prisilnem delu (od 19. 5. 1949 do 20. 4. 1951) in da sem izučen ključavničar (izučil sem se in naredil izpit v tovarni železniških vozil).

Stanislaw Letonia
Hardenbergstr. 34 c
D-8650 Kulmbach

mali oglasi

že od DM 5.— naprej! Za ostale predmete zahtevajte naš prospekt oziroma cenik! — JODE KG, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

● **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; kot tudi pouk nemškega in slovenskega jezika: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, Pfeilschifterstraße 21, 8000 München 50; telefon (089) 14 13 702.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se na naslov: Gebr. HÖRZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4.010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon: 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **STEREO-AVTORADIO** s kaseto samo DM 80.—; otroške JEANS-HLAČE

● **Nedograjeno ENOSTANOVANJSKO HIŠO** v znanem tujkoprometnem kraju Radenci, s tekočo vodo in elektriko na parceli, ugodno prodam. — Za natančnejša pojasnila se obrnite na: Albin Potočnik, Naveršnikova 18, YU-62000 Maribor, Jugoslavija.

● Ugodno prodam nedograjeno **ENODRUŽINSKO HIŠO** (voda in elektrika sta že napeljana) s celotno parcelo 35/a v Trčju pri Ptuj. — Za natančnejša pojasnila se obrnite v Zahodni Nemčiji na telefonsko številko 07 1 51 — 56 19 37.

● **Hišo** z zraven stoječim poslopjem in z dvema gradbenima parcelama pri Mariboru, pošta Rače, ugodno prodam za nemške marke. — Natančnejša pojasnila daje: Jožef Miklavc, Osterfeldstraße 117, D-46 Dortmund 16, BRD (telefon: 0 23 1 — 80 67 71).

● **ENOSTANOVANJSKO HIŠO**, takoj vseljivo, primerno za vsako obrt, stoječo v Bohinjski Bistrici, ugodno prodam. — Natančnejše informacije dobite v Zahodni Nemčiji po telefonu št. 0 21 03 — 5 25 96, od 16. ure dalje pa kličite številko 0 21 04 — 4 16 94.

UBOGA SLOVENŠČINA!

V Emonini samopostrežni trgovini v Cigaletovi je bil novembra 1980 takle napis: »Prosimo za čimprejšnje vračilo kavcirane steklene embalaže s čimer boste doprinesli k nemoteni založenosti stekleničnih proizvodov.«

Morali bi se sicer spotakniti ob posamezne šibkosti, kot je na primer »doprinesli k čemu«, vendar je ves napis tako zgrešen, da je le sam svoj »spomenik«, saj ni pretehtan za obiskovalce trgovine. Kako naj namreč ti razvozlajo, kaj pomeni »vračilo kavcirane steklene embalaže« ali »založenost stekleničnih proizvodov«?

V trgovini so najbrž hoteli povedati: **STEKLENICE S PLAČANO VARŠČINO VRAČAJTE HITRO, PA BOMO LAHKO VES ČAS IMELI V ZALOGI USTEKLENIČENO BLAGO!**

o

Med pomanjkljivimi »slovenskimi« besedili, ki jih tovarne iz drugih republik prilagajo svojim izdelkom, zbuja zadnji

čas pozornost in jezo zlasti »Garancija kakovosti«, ki jo raznim svojim izdelkom prilaga tozdr KANDIT iz Osijeka.

KANDIT za takšno besedilo gotovo zasluži grajo, žal pa je le eden izmed številnih. Tekstilno-kemično podjetje VELURFLOK iz Skopja recimo prilaga svojim pregrinjalom takšnole »slovensko« besedilo:

»Naimenovanje MIMOZA. Artikel Pregrinjalo. Dolžina sm. 130. Širina sm. 70. Teža gr./kom. 455. Surovinski sestav: ... Navodilo za održavanje: Pranje: pri t. 40° C svim sredstvi za pranje brez drgnjenja. Likanje: ni dovoljeno. Lahko se četka. Kemisko čiščenje: ročno, z benzinom i perhloretnom. Podleži na JUS. Atest br. 15369. Kontrola.«

Dokler ne bodo nadzorstva nad takimi besedili določili ustreznejši zakonski predpisi, bomo iz drugih republik še naprej dobivali jezikovne mešanice, ki bodo Slovence jezile, ker bodo nerazumljive ali ker bodo pačile slovenščino. (Po ljubljanskem DELU)

preberite !

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo »Naše luči« do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih pošt-nih kuponih pristojbino za dve pisem za tujino.

Kozel in polž se potegujeta za mesto vodja oddelka. Odločilo naj bi hitrostno tekmovanje.

Ko pride kozel v najvišje nadstropje, tam že sedi v direktorjevem naslonjaču polž in se kozlu reži: »To bi pa že lahko vedel, da prideš naprej hitreje s plazenjem kot z meketanjem.«

o

Prometnik piše kazenski listek zaradi napačnega parkiranja.

»Ali mi lahko zamenjate dvajsetak?« ga vpraša »grešnik«.

»Žal, nimam drobiža.«

»Nič hudega. Vzemite vse, saj jutri bom itak spet tukaj parkiral.«

o

»Ko me je žena prišla iskat v krčmo, je samo debelo pogledala.«

»In ti?«

»Nič, saj me ni bilo tam.«

o

»Majda je moja prošnja, da bi postala moja žena, zavrnila.«

»Ne delaj si hude krvi! Velikokrat ženske rečejo, 'ne', ko mislijo, 'ja'.«

»Saj mi ni rekla, 'ne', ampak, 'idiot'.«

o

Sredi noči zbudi žena moža: »Ali slišiš? Nekdo je v hiši!«

»In kaj naj storim?«

»Pojdi zbuditi psa!«

o

»Ali imate barvne televizorje?«

»Imamo.«

»Potem prosim rdečega.«

o

»Kaj si dal ženi za god?«

»Dobro veš, kako rada ima konje.«

»Pa ne da si ji ga kupil?«

»Sem, a ne celega, ampak samo eno kilo.«

o

Natakar gostu: »Ali ste vi naročili vodo?«

Gost: »Tako pijan pa spet nisem, da bi ne vedel, kaj naročam.«

o

»Natakar, juha, ki ste mi jo prinesli, je skoraj mrzla.«

»Seveda, saj ste morali dolgo nanjo čakati.«

o

Gost krčmarju: »Tegale zajca je bilo pa zelo škoda!«

»Zakaj?«

če se držite preresno, ste smešni

»Ker bi vam lahko polovil še precej miši.«

o

»Le kako si mogel v enem samem dnevu narediti toliko neumnosti?«

»Zelo zgodaj sem vstal.«

o

Zanikrno oblečen vojak gre prek dvorišča v vojašnici.

Ustavi ga častnik: »Kako oblečen pa hodiš tu okrog? Saj vendar nisi več civilist. Tvoj poklic?«

»Trgovca, gospod stotnik.«

»Imaš uslužbenca?«

»Ja, deset.«

»In kaj bi rekel, ko bi tvoji uslužbenci v delovnem času tako leno okrog postopali kot ti?«

»Odpustil bi jih, takoj bi jih odpustil.«

o

Vojaški ples. Mlada poročnikova žena se ga je prvič udeležila. Njen sosed pri mizi je polkovnik. S strahom začne ona pogovor: »Ali imate, gospod polkovnik, radi glasbo?«

»Ne bi mogel reči, da jo imam rad. Prenašam jo.«

»Wagner vam je pa gotovo všeč?«

»Moj Bog, tega še najtežje prenašam, saj pri njem ni mogoče niti spati.«

o

Pri vojaškem pouku mora Blaž naštetati vse, kar ve o tem, kako lahko sovražnika prevaráš. Veliko ne ve. Končno reče: »Sovražnika lahko prevaramo tako, da mu ne damo vedeti, da nam je zmanjkalo streliva, marveč mirno streljamo naprej.«

o

Na vojaški ladji pogine opica, ki jo je imelo moštvo za talisman, za nekaj, kar prinaša srečo. Prvi častnik telegrafira kapitanu ladje, ki je na počitnicah: NAŠA OPICA MRTVA STOP NOVO. KUPITI STOP ALI ČAKATI DA SE VI VRNETE STOP.

o

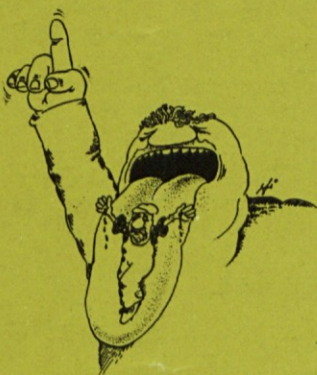
Primožu ni pri vojaki posebnost všeč. Ko je vprašan, zakaj mora vojak žrtvovati za domovino svoje življenje, odgovori: »Pa res: zakaj pravzaprav?«

o

Tujec hodi nemirno po železniški postaji. Sestra Rdečega križa ga opazi in vpraša: »Ali morda iščete, kje bi dobili hrano?«

»Ne, ravno nasprotno.«

smeh iz YU

DAJTE MI JAHTO, PA BOM
OBRAČAL JADRA PO VSEH
VETROVIH!

Po PAVLIHU

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Anselden. (Tel. 07229 - 83 56).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22 9 59).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).

Stanislav Kavalár, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Mšgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93/56 66 01).

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus. (Tel. 030

- 785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstraße 40. (Tel. 030 - 784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76 ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden.

(Tel. 011/76 22 01) Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 41138 Göteborg. (Tel. 031 - 49 53 68).

Jože Bratkovič, Gamla Nissastigen 65, 31300 Oskarström.

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01/301 31 32; zasebno: 01/301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn.

(Tel. 065 - 22 71 33).